

Приложение 8.1. Регистър на всички други планове и програми в обхвата на Дунавски район за басейново управление, отнасящи се за отделни басейни, сектори, проблеми или типове води, имащи отношение към ПУРБ

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
1.Стартегии и планове за Международния басейн на р. Дунав			
1.1	Стратегия на Европейския съюз за Дунавския регион		<p>Стратегията на ЕС за дунавския регион е създадена следвайки модела на Стратегията на ЕС за региона на Балтийско море. Целта на стратегията е да обедини усилията на заинтересованите страни в региона, предоставяйки им средство за изграждането на регион на сигурност, благоденствие и справедливост за сто и петнадесетте милиона граждани, живеещи в него. Стартегията е приета месец юни 2011г. (EUSDR (danube-region.eu)). Стратегията се основава на интегриран подход за да бъдат постигнати оптимално устойчиви решения. Тя се стреми да създаде взаимодействие и координация между съществуващите политики и инициативи, които се провеждат в целия Дунавски регион. В екологично отношение, въпреки, че река Дунав е местообитание на някои от най-редките видове растения и животни в Европа и притежава впечатляващо биоразнообразие, басейнът на реката остава уязвим по отношение на замърсяването. Наводненията и недостигът на вода излагат на риск крехките екосистеми и живеещото в региона население.</p> <p>Стратегията за Дунавския регион разглежда широк кръг от въпроси; те са разделени между 4 стълба и 12 приоритетни области. Всяка приоритетна област се управлява от две държави като координатори на приоритетни области: мобилност по водните пътища; железопътна-пътна-въздушна мобилност; устойчива енергия; култура и туризъм; качество на водата; екологични рискове; , ландшафти и качество на въздуха и почвите; общество на знанието; конкурентоспособност на предприятията;Хора и умения; институционален капацитет и сътрудничество; сигурност.</p> <p>Опазването на околната среда в Дунавския регион поставя основен акцент върху три приоритетни области с цел: възстановяване и поддържане на качеството на водите; управление на рисковете за околната среда; запазване на биоразнообразието, заобикалящата среда и качеството на въздуха и почвите. Управлението на водите включва както качеството, така и количеството. Предизвикателствата включват намаляване на замърсяването с биологични, хранителни и други опасни вещества, както и елиминиране или адаптиране към пресушаването на водните пътища. В Дунавския регион съществуват редица природни и промишлени рискове, които в допълнение към</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>предизвикателствата, свързани с изменението на климата, означават, че анализът на рисковия потенциал, готовността и механизмите за бързо реагиране са от ключово значение за стратегията.</p> <p>Структурата за функциониране на Националния координационен механизъм за изпълнение на Стратегията на Европейския съюз за Дунавския регион е приета с Решение на Министерския съвет № 192 от 25 март 2015г.</p>
1.2	План за управление на международния речен басейн на р.Дунав (DRBMP) 2022 – 2027г.	2027г.	<p>Планът за управление на международния речен басейн на р.Дунав (DRBMP) 2022 – 2027г. се изготвя в изпълнение на изискването на Рамкова директива за водите (РДВ) за осигуряване на координирано управление на водите в международните райони за басейново управление, и с участието на всички страни от Дунавски басейн под координацията на Международната комисия за опазване на р.Дунав (МКОРД). Актуализация 2021г. на DRBMP се основава на данни, предоставени от страните в международния речен басейн на р.Дунав в към 5 ноември 2021г. (http://www.icpdr.org/main/publications/danube-river-basin-management-plan-drbmp-update-2021). По-подробно ниво на информация е представено в националните планове за управление на речните басейни.</p> <p>Актуализацията на DRBMP се фокусира върху пет значими проблема при управлението на водите, свързани с основните видове натиск, които влияят върху състоянието на водите в международния речен басейн на р.Дунав. Това са: замърсяване с органични вещества; замърсяване с хранителни вещества; замърсяване с опасни вещества; хидроморфологични изменения и ефекти от изменението на климата (суша, недостиг на вода, екстремни хидроложки явления и други въздействия). Всички тези проблеми са свързани с въздействието върху екологичното и химичното състояние на повърхностните води. За трансграничните подземни водни тела се разглеждат проблемите както с качеството, така и с количеството на подземните води.</p> <p>Важни промени по отношение на двата предишни плана за управление на международния речен басейн на р.Дунав са добавянето на: ефекти от изменението на климата (суша, недостиг на вода, екстремни хидроложки явления и други въздействия), като значим проблем при управлението на водите; разглеждането на промяната на седиментния баланс към съществуващите хидроморфологични изменения, както и свързаните с това мерки. В допълнение към тези значими проблеми при управлението на водите, МКОРД работи по други важни ключови въпроси като управление на качеството на седимента, инвазивни чужди видове и дейности, свързани с опазването на дунавската есетра, за да подобри нивото на информация по тези въпрос, с цел да се определи</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>тяжното значение на ниво басейн и да се предложи прилагане на подходящи мерки.</p> <p>Актуализацията на DRBMP 2022 – 2027г. е извършена едновременно с актуализацията на плана за управление на риска от наводнения в международния речен басейн на р.Дунав (DFRMP) 2022 – 2027г., в който се планират мерки за управление на риска от наводнения, като двата плана са съгласувани и синергично в съответствие с екологични цели, както е предвидено от РДВ.</p>
1.3	План за управление на риска от наводнения в международния речен басейн на р.Дунав (DFRMP) 2022 – 2027г.	2027г.	<p>Планът за управление на риска от наводнения на международния речен басейн на р.Дунав (DFRMP) 2022 – 2027г. се изготвя в изпълнение на изискването на Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно оценката и управлението на риска от наводнения (Директивата за наводненията), и с участието на всички страни от Дунавски басейн под координацията на Международната комисия за опазване на р.Дунав (МКОРД). Актуализация 2021г. на DFRMP се основава на данни, предоставени от страните в международния речен басейн на р.Дунав в към 5 ноември 2021г. (http://www.icpdr.org/main/publications/danube-river-basin-management-plan-drbmp-update-2021). По-подробно ниво на информация е представено в националните планове за управление на риска от наводнения.</p> <p>Актуализацията на DFRMP е насочен към постигане на следните цели в международния речен басейн на р.Дунав: избягване на нови рискове; намаляване на съществуващите рискове; укрепване на устойчивостта; повишаване на осведомеността; насърчаване на принципа на солидарността. Тези цели са насочени към намаляване на потенциалните неблагоприятни последици от наводненията за човешкото здраве, околната среда, културното наследство и икономическата дейност.</p> <p>Мерките в DFRMP 2022 – 2027г. са насочени към: предотвратяване (например, това може да означава предотвратяване на щети, причинени от наводнения, чрез избягване строителство на къщи и индустриални обекти в райони, застрашени от наводнения); защита (например чрез предприемане на мерки за намаляване на вероятността от наводнения и/или въздействието от наводнения като възстановяване на заливни равнини и влажни зони); подготвеност (например, това може да включва дейности за повишаване на осведомеността и предоставяне на практическа информация на обществеността за това какво да прави в случай на наводнение). За да се избегне дублиране с националните планове, само мерките на стратегическо ниво са отразени в DFRMP на международния речен басейн на р.Дунав. Тази категория мерки включва мерки с трансгранични ефекти, приложими в повече страни от международния басейна, като например повишаване на осведомеността, предупредителни системи или мерки за защита от ледови явления.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
2. Европейски програми за трансгранично сътрудничество			
2.1	Програма Интеррег VI-A Румъния – България 2021-2027г.	2027г.	<p>Програмата Interreg VI-A Румъния-България се финансира от Европейския фонд за регионално развитие по цел „Европейско териториално сътрудничество“ на Кохезионната политика на ЕС 2021-2027г. (https://interregviarobg.eu). Програмата Interreg VI-A Румъния-България, финансирана от Европейския фонд за регионално развитие, има за цел да подобри развитието на румънско-българската гранична зона в периода 2021-2027г. Програмата Interreg VI-A Румъния-България е одобрена от Европейската комисия на 30 ноември 2022г.</p> <p>Програмата се фокусира върху проекти, които съвместно решават специфични за района предизвикателства, имат реално трансгранично въздействие и са от полза за населението, бизнеса и институциите в трансграничния регион. В продължение на добрите практики от предишните два програмни периода, програмата ще инвестира в операции, свързани с изменението на климата, превенцията и управлението на риска, съхраняването и опазването на околната среда, насърчаване на ресурсната ефективност, устойчивия транспорт, насърчаване на заетостта и мобилността на работната сила. Бенефициенти на програмата Интеррег VI-A Румъния - България 2021-2027г. са публичната администрация, бизнес средите, неправителствени организации, университети, научноизследователски институции, представители на гражданското общество, организации в подкрепа на опазването на околната среда, организации в подкрепа на бизнеса.</p> <p>Програма Interreg VI-A Румъния-България обхваща седем окръга в южната част на Румъния (Мехединци, Долж, Олт, Телеорман, Гюргево, Кълъраш и Констанца) и осем окръга в северната част на България (Видин, Враца, Монтана, Велико Търново, Плевен, Русе, Добрич и Силистра). Всичките 15 области от NUTS 3 са разположени по протежението на дългата 630 км румънско-българска граница. Програмата е организирана по 4 приоритета, разпределени в 5 специфични цели (СЦ), както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Приоритет 1 Добре свързан регион: СЦ Развитие и засилване на стабилност и устойчивост към изменението на климата, интелигентна и интермодална мобилност на национално, регионално и местно равнище, включително по-добър достъп до TEN-T и трансгранична мобилност; • Приоритет 2 По-зелен регион: СЦ Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия, устойчивост, като се вземат предвид екосистемни подходи; СЦ Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>еколого- съобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване</p> <ul style="list-style-type: none"> • Приоритет 3 Образован регион: СЦ Подобряване на равния достъп до приобщаващи и качествени услуги в областта на образованието, обучението и ученето през целия живот чрез развитие на достъпна инфраструктура, включително чрез насърчаване на устойчивостта на образованието и обучението от разстояние и в електронна среда; • Приоритет 4 Интегриран регион: СЦ Насърчаване на интегрираното и приобщаващо социално, икономическо и екологично местно развитие, културата, природното наследство, устойчивия туризъм и сигурността в райони, различни от градските райони. <p>Програмата има положителен принос за постигане на съответните екологични цели за: биоразнообразие, вода, въздух, климатични фактори, материални активи, управление на риска, устойчив транспорт и осведоменост на населението.</p>
2.2	Програма ИНТЕРРЕГ VI-A ИПП България - Сърбия 2021-2027г.	2027г.	<p>ИНТЕРРЕГ VI-A ИПП България -Сърбия 2021-2027г. е програма за трансгранично сътрудничество, финансирана от Европейския съюз със средства от Инструмента за предприсъединителна помощ (http://www.ipacbc-bgrs.eu/2020). Програмата за трансгранично сътрудничество INTERREG VI-A IPP България - Сърбия 2021-2027г. е одобрена с решение на Европейската комисия от 22 ноември 2022г.</p> <p>Общата цел на програмата е укрепване на териториалното сближаване на трансграничния регион България-Сърбия като се предостави рамкова подкрепа на местния бизнес за растеж и разширяване, за по-добро представяне в по-екологичен и по-интелигентен конкурентен глобален пазар, подпомагане на предприятията чрез преки производствени инвестиции за повишаване на производителността и подкрепа на съвместни действия за предотвратяване на риска от природни и техногенни опасности чрез междуинституционална координация за превенция на риска и управление на бързо реагиране, хармонизиране на процедурите и подходите.</p> <p>Програмният регион по програмата обхващат областите Видин, Монтана, Враца, София област, Перник и Кюстендил на територията на Република България и областите Бор, Зайчар, Нишава, Топлица, Пирот, Ябланица и Пчиня на територията на Република Сърбия.</p> <p>Програмата ще финансира проекти по три приоритета: Конкурентоспособен граничен регион, Интегрирано развитие на граничния регион и По-устойчив граничен регион, по който ще се изпълнява</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>предварително дефиниран проект от стратегическо значение, свързан с подготовка на населението за реакция при бедствия и повишаване на капацитета на специалистите за реагиране при извънредни ситуации в трансграничната зона. Бенефициенти могат да бъдат местни/регионални органи, регионални структури на централни публични органи, неправителствени организации, академични институции и институции за обучение, научноизследователска и развойна дейност, социални институции.</p>
2.3	Програма ИНТЕРРЕГ VI-Б Дунавски регион 2021-2027г.	2027г.	<p>Програма Интеррег „Дунавски регион“ 2021-2027г. е Европейска програма за транснационално сътрудничество за насърчаване споделянето и прилагането на съвместни решения за справяне с общите предизвикателствата и проблеми в Дунавския регион, като по този начин се постигне сближаване на участващите държави и региони (https://www.interreg-danube.eu/dtp-archive/about-dtp/new-funding-2021-2027). Програма е част от Европейското териториално сътрудничество, познато като ИНТЕРРЕГ, което е важен фактор при провеждане на кохезионната политика на Европейския съюз. Целта на програмата е държавите в Европа да си сътрудничат в разработване и изпълнение на съвместни проекти, които биха допринесли за разрешаване на общи териториални, социални и икономически проблеми. Всички предизвикателства, идентифицирани от териториалния анализ на програмата са в съответствие с плана за действие на Дунавската стратегия. Съответно и приоритетите на програмата, а именно: Иновации, Свързаност; Околна среда и Добро управление, съвпадат с тези на Дунавската стратегия.</p> <p>В програмата участват 14 държави, които съставляват макрорегиона с най-голям брой участващи страни от всички транснационални програми на ЕС: Държави-членки (ДЧ): Австрия, България, Хърватия, Чехия, Германия (Баден-Вюртемберг и Бавария), Унгария, Румъния, Словакия и Словения; присъединяващи се страни: Босна и Херцеговина, Черна гора и Сърбия, съседни страни: Молдова и Украйна (Чернивецка област, Ивано-Франковска област, Закарпатска област, Одеска област), като се състои от 69 региона NUTS-2. Бенефициенти по програмата могат да бъдат местни, регионални и национални публични органи/институции, неправителствени организации, Европейски групи за териториално сътрудничество и др. Приоритети на програмата:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Приоритетна ос 1: Иновативен и социално отговорен Дунавски регион - първата област е насочена към подобряване на иновациите и трансфера на технологии и изграждане на умения за интелигентна специализация, индустриален преход и предприемачество; • Приоритетна ос 2: Отговорен за околната среда и културата Дунавски регион - на второ място,

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>програмата се фокусира върху действия за насърчаване използването на възобновяема енергия, адаптиране към изменение на климата и справянето с бедствия, подобряване на качеството на водата и почвите и защита и запазване на биоразнообразието в екологичните коридори и екорегияните.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Приоритетна ос 3: По-добре свързан и енергийно отговорен Дунав регион - третият приоритет е социален Дунавски регион, ще адресира пазара на труда и подпомагащото образование и обучение по отношение на тяхната достъпност, приобщаване и ефективност, както и проучване на секторен подход към социално-икономическото развитие чрез наследство и култура. • Приоритетна ос 4: Добре управляван Дунавски регион - четвъртият приоритет на програмата е насочен към по-добро регионално управление за справяне с големи териториални предизвикателства, като демографската трансформация. Освен това има за цел да подкрепи решения за предоставяне на по-добри обществени услуги и цифровизация.; <p>Приоритетна ос 5 (Техническа помощ) трябва да осигури ефикасно и безпрепятствено изпълнение на Транснационалната програма „Дунав“.</p>
3. Национални концепции, стратегии, планове и програми			
3.1	Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и план за действие до 2030г.	2030г.	<p>Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030г. са приети с Решение № 621 на Министерския съвет от 25.10.2019г. (https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1294). Основание за разработването на Стратегията за адаптиране и Плана за действие е, че България се намира в един от регионите, които са особено уязвими към изменението на климата (предимно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и от нарастващата честота на свързаните с изменението на климата екстремни събития като суши и наводнения. Рисковете, причинени от събития, свързани с изменението на климата, могат да доведат до загуба на човешки живот или да причинят значителни щети, засягащи икономическия растеж и просперитета, както на национално, така и на трансгранично равнище. В научната общност съществува консенсус, че изменението на климата вероятно ще увеличи честотата и величината на екстремните метеорологични явления, като се очаква през следващите десетилетия в страната средната годишна температура на въздуха да се увеличи и да се променят типовете валежи.</p> <p>Разработен е също и пакет от стратегически цели за всеки сектор, за да се отговори на конкретните</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>им нужди от адаптиране. Те разглеждат общите аспекти в основните стратегически цели, посочени по-горе. Разработен е и набор от оперативни цели и предлагани дейности за адаптиране, свързани със специфичните за всеки сектор стратегически цели. За целите на този стратегически документ е разработен списък с предложени дейности за адаптиране по всички стратегически и оперативни цели за даден сектор, които да бъдат включени в Плана за действие за периода до 2030г. Това включва индикативни за всяка адаптационна дейност подробности относно: размера на бюджетите и техните източници; приоритетите (в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план); продължителността; очакваните резултати; показателите за мониторинг и отговорните институции. За всеки сектор е разработен и по-кратък списък с краткосрочни действия с най-висок приоритет. Необходими са подкрепящи секторни дейности, както и редица общи дейности за координиране и подпомагане изпълнението на Стратегията и Плана за действие, с цел да се фокусира върху постигането на общите стратегически цели. В тази връзка е предложен механизъм на мониторинг и отчитане на напредъка при изпълнение на мерките, посочени в Плана за действие.</p>
3.2	Дългосрочна стратегия за смекчаване на изменението на климата до 2050г. на Република България	2050г.	<p>Дългосрочната стратегия за смекчаване на изменението на климата до 2050г. на Република България е приета с Решение № 809 на Министерския съвет от 21.10.2022г. (https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1558). ЕС си поставя високи цели в областта на климата и енергетиката до 2030 г. в съответствие с принципите на Парижкото споразумение относно изменението на климата. Във връзка с плановете за развитие в областта на климата и енергетиката за периода след 2030г., Европейската комисия представи и прие стратегическата си визия за нисковъглеродна Европа до 2050г. Тази стратегическа визия очертава възможните пътища за държавите-членки, да представят своите национални дългосрочни стратегии. Дългосрочната стратегия представя българската позиция и приоритети по отношение на нисковъглеродната икономика и постигането на климатична неутралност до 2050г.</p> <p>Настоящият документ очертава основните изводи от оценката на потенциала на България, базирана на енергийно и климатично моделиране, като надгражда Интегриран план в областта на енергетиката и климата (ИПЕК) на България за периода 2021 – 2030г. и включва периода след 2030г. Дългосрочната стратегия на България посочва различните варианти за постигане на целите. Дългосрочната стратегия е насочена към достигане на климатичен неутралитет до 2050г., но това зависи от много фактори с несигурно развитие, по-специално от бъдещите разходи за технологии, тъй като сегашните са все още търговско и индустриално незрели, и от възможността за постигане на амбициозните цели за подобряване на енергийната ефективност, източниците на електрическа енергия и енергията от</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			възобновяемите източници (ВИ). Имайки предвид тези несигурности, е трудно да се предложи единен стратегически план с оптимизирано разпределение на усилията между секторите и технологиите. Дългосрочната стратегия започва с ИПЕК, без да се ангажира с конкретна стратегия за постигане на дългосрочните цели, като вместо това посочва пътищата за развитие на енергийната система след 2030г., за да бъдат спазени целите за значително намаляване на емисиите. По този начин изходната точка до 2030 г. става ИПЕК, което предполага, че коренните промени следва да се случат през периода 2030-2040г.
3.3	Национална програма за опазване, устройчиво ползване и възстановяване функциите на почвите 2020-2030г.	2030г.	Националната програма за опазване, устройчиво ползване и възстановяване функциите на почвите 2020-2030г. е приета с Решение № 748 на Министерския съвет от 22.10.2020г. (https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1324). Обхваща 10-годишен период на изпълнение и включва петгодишен план за действие. Целта на Националната програма е опазване на почвените ресурси и тяхното устойчиво ползване, както и прилагане на добри практики за предотвратяване увреждането на почвите. Национална програма 2020 – 2030г. е програмен документ с дефинирани цели, приоритети и мерки за практическо приложение на държавната политика за опазване на почвените ресурси на национално, регионално и местно ниво. Политиката за опазване на почвите в България се основава на следните принципи: екосистемен и интегриран подход; устойчиво ползване на почвите; превантивен контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции; прилагане на добри практики при ползването на почвите; замърсителят плаща за причинените вреди; информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите от увреждане и мерките за опазването им. В страната няма приета цялостна стратегия по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на увредените почви. Ето защо изготвената Национална програма има ключова роля като ефективно средство за практическо приложение на политиката по почвите, тъй като дефинира конкретни цели, приоритети и мерки за тяхното опазване, както за централните и местни институции, така и за обществените организации и гражданите в страната, а именно: подобряване на административния капацитет и ефективни правни инструменти свързана с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите; предотвратяване възникване на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите; устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване; ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите. Успешното ѝ изпълнение ще доведе до минимизиране и, където е възможно, предотвратяване на вредното въздействие на деградационните процеси върху почвите,

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			възстановяване на увредените и нарушени почви и тяхното устойчиво управление, съответстващо на европейските и национални нормативни документи. Програмата може да подпомогне централните и местни власти, ориентирани към изготвяне на проекти, финансирани от национални и европейски фондове, чиято главна задача е опазването и устойчиво ползване на почвите.
3.4	Стратегия за биологичното разнообразие в Република България	2030г.	<p>Стратегията за биологичното разнообразие на Република България (СБРРБ) е основен стратегически документ, чрез който се определят средносрочните цели и приоритети, свързани с опазване на биологичното разнообразие на територията на страната (https://strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?Id=7229). Тя има интегриран характер, който се обуславя от една страна от прякото въздействие на документа върху социално-икономическите процеси, протичащи в държавата, а от друга с необходимостта от реализацията на дейности в различните сектори на икономиката и обществото. Като стратегически документ, СБРРБ се явява основния свързващ и координиращ елемент между действащите стратегическите планови документи на национално, регионално, областно и общинско ниво, които определят развитието на страната в средносрочен и дългосрочен план. Тя надгражда, допълва и актуализира целите и задачите на предходната Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, въз основа на задълбочен анализ на текущото състояние на биологичното разнообразие и идентифицираните потенциални заплахи и проблеми в средносрочен план.</p> <p>Не на последно място СБРРБ се явява и основен референтен документ, определящ рамката за приоритетните действия и направления, свързани с опазване на биологичното разнообразие на България с хоризонт 2030г. и след това. Към стратегията се изготвя Национален план за опазване и устойчиво използване на биологичното разнообразие и генетичните ресурси. Планът е разработен за период от 5 години, след което подлежи на актуализация (за следващия 5-годишен период), като включва мерките за постигане изпълнение на дефинираните в стратегията национални цели.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
3.5.	Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2024г.	2024г.	<p>Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2024г. е приет Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019г. (https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1288). Поради неспазване на нормите за качество на въздуха, правителството на България понастоящем е обект на процедура по нарушение пред Съда на ЕС. По-специално, това се отнася до двадесет и осем общини, в които се наблюдава неспазване на изискванията на директивата за по-чист въздух за Европа (директивата CAFE) по отношение на ФПЧ10. Поради това, настоящият доклад предлага програма от мерки, които да бъдат изпълнени до края на 2024 г., за да се постигне съответствие с изискванията на директивата за по-чист въздух за Европа по отношение на нивата на ФПЧ10.</p> <p>Предложени са четири мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ10 от битовото отопление: те се отнасят до вида горива, качеството на горивата и технологиите, които се използват за преобразуване на енергията от горивата в полезна топлина: (1) по-ранно въвеждане на Регламент (ЕС) 2015/1185 по отношение на по-строги стандарти за проектиране на отоплителни топлоизточници; (2) въвеждане на стандарти за качество на горивата за въглища, използвани за битово отопление; (3) приемане на организационни мерки – забрана на продажбата на дърва за огрев на тегло и въвеждане на ограничения във времето, когато се допуска директен добив на дърва за огрев от населението и кога общините могат да предоставят дърва за огрев на домакинствата, за да се даде известна възможност за изсъхване на дървесината преди употребата ѝ; и (4) задължително поетапно изваждане от употреба (в общините, които не отговарят на изискванията на CAFE) на отоплителни уреди, които не отговарят на изискванията на Регламентите за екодизайн (ЕС) 2015/1185 и (ЕС) 2015/1189 и замената им с други средства за отопление.</p>
3.6	Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030г.	2030г.	<p>Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030г. е приета с Решение № 541 на Министерския съвет от 13.09.2019г. (https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1289). Основната цел на програмата е да изпълни задълженията за намаляване към 2020г. и 2030г. на общите годишни антропогенни емисии на следните замърсители на атмосферния въздух: серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x), неметанови летливи органични съединения (НМЛОС), амоняк (NH₃) и фини прахови частици (ФПЧ2.5), спрямо емисиите за определената в Директива (ЕС) 2016/2284 за базова 2005г. Програмата включва целите, приложимите мерки, които трябва да доведат до намаляване на емисиите, сроковете за прилагането на мерките, необходимите финансови средства и отговорните</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>институции. Предвидените мерки са в сектори, които са по-значими източници на емисии в атмосферния въздух, като селско стопанство, автомобилен транспорт и битово отопление.</p> <p>Политиките на България за климатичните промени, възобновяемата енергия и енергийната ефективност също са тясно свързани с законодателството, стратегиите и целите на Европейския съюз. Настоящата национална енергийна стратегия на България изтича през 2020 г., а Стратегията за устойчиво енергийно развитие на България е в процес на преразглеждане. Очаква се относителната роля на лигнитните въглища, ядрената енергия и възобновяемата енергия да се вземе предвид при новоприетата стратегия. Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха ще допринесе за постигането и на други цели: Дългосрочната цел на ЕС за постигане на нива на КАВ в съответствие с насоките за КАВ, публикувани от Световната здравна организация; Целите на ЕС в областта на биологичното разнообразие и екосистемите в съответствие със Седмата програма за действие в областта на околната среда; По-добро взаимодействие между политиката на ЕС по отношение на КАВ и други политики на ЕС, по-специално политиките в областта на климата и енергетиката.</p>
3.7	Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030г	2030г.	<p>Интегриран план в областта на енергетиката и климата (ИНПЕК) на Република България 2021 - 2030г. е приет с Протокол № 8 на Министерския съвет от 27.02.2020г. (https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?Id=1301). Интегриран план е изготвен в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2018/1999 и отразява всички препоръки на ЕК по проекта на Интегриран план. С ИНПЕК се определят основните цели и мерки за осъществяване на националните политики в областта на енергетиката и климата, в контекста на европейското законодателство, принципи и приоритети за развитие на енергетиката.</p> <p>ЕС има за цел да бъде световен лидер в борбата с изменението на климата и в тази връзка се стреми да постигне целите на споразумението от Конференцията на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата в Париж, като същевременно осигурява чиста енергия в целия Съюз. За да изпълни този ангажимент, ЕС определи следните обвързващи цели за климата и енергетиката за 2030г., както следва: намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 40% в сравнение с 1990г. повишаване на енергийната ефективност до поне 32,5%; увеличаване на дела на енергия от възобновяеми източници до поне 32% от брутното крайно потребление на енергия в ЕС; осигуряване на минимум 15% ниво на междусистемна електроенергийна свързаност между държавите членки. Основните цели, заложи в ИНПЕК са: стимулиране на нисковъглеродно развитие на икономиката;</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>развитие на конкурентоспособна и сигурна енергетика; намаляване зависимостта от внос на горива и енергия; гарантиране на енергия на достъпни цени за всички потребители. Националните приоритети в областта на енергетиката могат да бъдат обобщени, както следва: • повишаване на енергийната сигурност и диверсификация на доставките на енергийни ресурси; развитие на интегриран и конкурентен енергиен пазар; използване и развитие на енергията от ВИ, съобразно наличния ресурс, капацитета на мрежите и националните специфики; повишаване на енергийната ефективност чрез развитие и прилагане на нови технологии за постигане на модерна и устойчива енергетика; защита на потребителите чрез гарантиране на честни, прозрачни и недискриминационни условия за ползване на енергийни услуги. Интегрираният план е съобразен с основните стратегически документи на европейско и национално ниво.</p>
3.8	Национален план за възстановяване и устойчивост	2026г.	<p>Националният план за възстановяване и устойчивост е приет с Решение № 203 на Министерския съвет от 07.04.2022г. (https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&id=1515). Планът за възстановяване и устойчивост представя вижданията на правителството и обществото за начина, по който трябва да бъдат адресирани структурни проблеми в икономиката. Планът предвижда комплекс от реформи и инвестиции, които осигуряват необходимото ниво на съгласуваност с успоредно планираните мерки в рамките на Кохезионната политика на ЕС – както по линия на допълнителното финансиране за програмния период 2014-2020г., така и в пакета от стратегически документи за следващия програмен период. Допълнителните усилия за преход към неутрална по отношение на климата икономика в контекста на амбициозните цели на Европейския зелен пакт, които ще бъдат финансирани през Механизма за справедлив преход на базата на Планове за справедлив преход, също следва да бъдат взети предвид.</p> <p>Основните цели на Плана за възстановяване и устойчивост са да спомогне икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от пандемията от COVID-19 както и да създаде една по-устойчива, справедлива и успешна икономика. В преследването на тези цели правителството изработи набор от мерки и реформи, които не само да възстановят потенциала за растеж на икономиката, но и да го развият и повишат. Това от своя страна ще позволи в дългосрочен план да бъде постигната стратегическата цел за конвергенция на българската икономика и нивата на доходите със средноевропейските. Същевременно, Планът полага основите за зелена и цифрова трансформация на икономиката в контекста на амбициозните цели на Европейския зелен пакт. В средносрочен план, стратегията за възстановяване на страната се основава на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030. Документът, обхващащ националните решения за растеж и</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			развитие, определя три стратегически цели (ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата), за чието изпълнение издига 13 национални приоритета.
3.9	Национална рамка за приоритетни действия за Natura 2000 за периода 2021-2027г.	2027г.	<p>Националната рамка за приоритетни действия (НРПД) за Natura 2000 за периода 2021-2027г. (http://natura2000.moew.government.bg/Home/Documents). Рамките за приоритетни действия (РПД) представляват инструменти за стратегическо многогодишно планиране, чиято цел е да осигурят всеобхватен преглед на необходимите мерки за изграждането на мрежата „Натура 2000“ в целия ЕС и свързаната с нея екологосъобразна инфраструктура, като се уточняват потребностите от финансиране за тези мерки и се свързват със съответстващите програми на ЕС за финансиране. В съответствие с целите на Директивата на ЕС за местообитанията, на която е основана мрежата „Натура 2000“, мерките, които трябва да бъдат определени в РПД, са предвидени основно за запазване или възстановяване на благоприятен природозащитен статус на естествените местообитания и видовете от интерес за ЕС, като същевременно се вземат под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености.</p> <p>НРПД 2021 – 2027 г. представлява инструмент за стратегическо многогодишно планиране с цел осигуряване на всеобхватен преглед на необходими мерки за управлението на мрежата „Натура 2000“ в България и свързаната с нея екологична инфраструктура. Включени са 74 административни и консервационни мерки за запазване и/или възстановяване на благоприятен природозащитен статус на естествените местообитания и видовете от интерес за България и Европейския съюз, като същевременно взема под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености. Финансирането на мерките се осигурява от Европейския фонд за регионално развитие/Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за гарантиране на земеделието, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Механизма за възстановяване и устойчивост и националния бюджет.</p> <p>Стратегическият документ за „Натура 2000“ цели да обърне процеса на загуба на биоразнообразието, като дава приоритет на необходимите мерки за опазване на целеви видове и природни местообитания по Директивата за птиците и Директивата за местообитанията на територията на мрежата „Натура 2000“. Това допринася пряко за прилагането на политиката и законодателството на ЕС не само в областта на двете природозащитни директиви, но и по отношение на Стратегията за биоразнообразие до 2030 г., Европейския зелен пакт, Парижкото споразумение и Стратегията за горите на ЕС за опазване и адаптация на горите към климатичните промени.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
3.10	Национален инвестиционен план за водоснабдяване и канализация	2023г.	<p>През последните години в отрасъл водоснабдяване и канализация в България протичат множество процеси, свързани с формиране и прилагане на политика за развитие на водоснабдителните и канализационните (ВиК) системи и предоставянето на услугите, прилагане на европейските изисквания за опазване на водите и околната среда, въвеждане на устойчиви механизми за планиране и финансиране на необходимите инвестиции, така че да се гарантира дългосрочно надеждното функциониране на отрасъла и предоставянето на качествени ВиК услуги на достъпни за потребителите цени. Бяха изработени планове и стратегически документи, формулиращи приоритетите за развитие на отрасъла и за изпълнение на инвестиции, като регионални генерални планове за водоснабдяване и канализация с инвестиционни програми към тях и Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014- 2023 г.</p> <p>Изведените в тези документи инвестиционни нужди са огромни и надхвърлят възможностите на наличните финансови ресурси. Наред с опитите за разкриване на допълнителни финансови източници и механизми за акумулиране на средства се извежда и нуждата от целесъобразно, приоритетно и ефективно насочване на наличните финансови средства в проекти с регионално значение и висока добавена стойност. Сред основните приоритети за изпълнение на инвестиции е постигането на съответствие със заложените изисквания в европейските директиви по отношение на качеството на питейните води, отвеждането и пречистването на отпадъчни води, които са поети като ангажимент от страна на България с подписването на Договора за присъединяване на страната към Европейския съюз и в последствие са транспонирани и в националните нормативни документи. В същото време, безвъзмездните средства, които се предоставят по линия на европейската солидарност чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) са основен източник за изпълнение на тези ангажименти. Средствата се формират и разпределят чрез изпълнение на оперативни програми на национално ниво, разделени в програмни периоди.</p>
3.11	Национална програма за развитие "България 2030 г."	2030г.	<p>Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 е приета с Протокол № 67 на Министерския съвет от 02.12.2020г. (https://www.minfin.bg/bg/1394). Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения. Документът определя три стратегически цели, за чието изпълнение групира правителствените намерения в пет области (оси) на развитие и издига 13 национални приоритета: П1 Образование и умения; П2 Наука и научна</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>инфраструктура; П3 Интелигентна индустрия; П4 Кръгова и нисковъглеродна икономика; П5 Чист въздух и биоразнообразие; П6 Устойчиво селско стопанство; П7 Транспортна свързаност; П8 Цифрова свързаност; П9 Местно развитие; П10 Институционална рамка; П11 Социално включване; П12 Здраве и спорт; П13 Култура, наследство, туризъм.</p> <p>В резултат на изпълнението на политиките, заложи в стратегическия документ, се очаква подобряване на икономическата активност на трудоспособното население и спад с близо 64% на броя безработни лица към края на 2030 г. спрямо базисния сценарий. В краткосрочен план това ще се дължи на разкриване на работни места, пряко свързани с инвестициите, а в дългосрочен план ще е следствие от подобряването на качествените характеристики на работната сила и съответно нейната производителност. В резултат на редуцираната безработица и на повишеното производство в икономиката ще се наблюдава ускоряване на ръста на доходите, изразяващо се в кумулативно увеличаване на средната работна заплата с 92.4% до 2030 г. над базисния сценарий, което от своя страна обуславя и повишаването на частното потребление с 41.3% поради повишената платежоспособност на домакинствата. Очаква се по-високата заетост на трудоспособното население и повишеното потребление на домакинствата да допринесат за подобряването на общественото благосъстояние и на редица социални аспекти, в т.ч. и намаляване на бедността и неравенствата. От своя страна, подобрените социални характеристики биха повишили устойчивостта на страната от шокове, явявайки се отключващ трансмисионен канал на траен и устойчив икономически растеж в по-дългосрочен план.</p>
3.12	Програма за изпълнение на Директива 91/271/ЕИО за пречистването на отпадъчните води от населените места	Не е указан краен срок	<p>Програмата за изпълнение на Директива 91/271/ЕИО за пречистването на отпадъчните води от населените места е съобразена с целта на директивата: опазване на повърхностните водни обекти на сушата и крайбрежните води като регулира събирането, третирането и заустването на градските отпадъчни води и изхвърлянето на биоразградими вещества в промишлените отпадъчни води (http://old.europe.bg/upload/docs/CONF_BG_02_03_ad10_01_BG.pdf).</p> <p>Директивата поставя ерия от изисквания по отношение на системите за събиране, пречистване и отвеждане на отпадъчни води, както и свързаните с тях правни аспекти и срокове. Директивата задължава страните членки да: гарантират, че всички агломерации са обезпечени с канализационни системи за отпадъчни води от населени места в рамките на определените в директивата срокове; гарантират, че отпадъчните води от населените места, постъпващи в канализационните системи, трябва преди заустване да бъдат предмет на вторично пречистване или еквивалентно пречистване в</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>рамките на определени от директивата срокове; да определят чувствителните и по-малко чувствителните зони според критерии, формулирани в директивата, и тяхното преразглеждане в интервали не по-големи от 4г.; гарантират, че отпадъчните води от населените места с над 10 000 е.ж., постъпващи в канализационните системи, трябва да осигурят преди заустване в чувствителни зони да бъдат предмет на по-строго пречистване; гарантират, че заустването на промишлени отпадъчни води в канализационните системи и пречиствателни станции за отпадъчни води от населени места е обект на нормативни разпоредби и/или разрешителен режим и др.</p>
3.13	Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030г.	2030г.	<p>Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030г. е приета с Решение № 505 на Министерския съвет от 19.07.2018г. (https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1279). Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия (НСНРБ) се разработва на основание чл. 6а, ал. 2, т. 1 от Закона за защита при бедствия и очертава визията за намаляване на риска от бедствия на територията на Република България. НСНРБ отчита международния подход за осигуряване на съгласуваност на политиките за намаляване на риска от бедствия, адаптиране към промените в климата и устойчиво развитие, съгласно Рамката за намаляване на риска от бедствия от Сендай 2015-2030г., Парижкото споразумение за климата и Програмата за устойчиво развитие на ООН до 2030 година „Да преобразим нашия свят“.</p> <p>Националната стратегия за намаляване на риска от бедствия определя посоката на действие до 2030 г., като очертава съгласувана рамка за адекватно намаляване на съществуващите рискове и недопускане възникването на нови, повишаване на готовността и способностите за реагиране и бързото възстановяване след бедствия, при спазване на принципа „да изградим отново, но по-добре Основен приоритет на Националната програма за защита при бедствия 2014-2018 г. е извършване на анализ и оценка на рисковете от бедствия на територията на Република България и тяхното картографиране.</p> <p>Основни задачи на настоящата програма са: оценка и картографиране на рисковете от земетресение, ядрена и радиационна авария, геоложки риск; приключване на оценката на риска от наводнения и изготвяне на карти на заплахата и карти на риска; реализиране на мерки за намаляване на риска от бедствия; повишаване устойчивостта на обектите от критичната инфраструктура при бедствия; приключване на паспортизацията на сградите; подготовка на органите на изпълнителната власт и на силите за реагиране при бедствия; доизграждане на сиренната система, като част от Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на населението за опасностите, регистрирани от</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>системите за мониторинг на метеорологични, хидрологични, сеизмологични, химически, биологични, радиологични, ядрени, екологични и други обекти и явления.</p> <p>Годишният план за 2022 г. за изпълнение на Националната програма за намаляване на риска от бедствия 2021 - 2025 г. е приет с Решение № 476 на Министерския съвет от 14 юли 2022г.</p>
3.14	Стратегия за развитие на доброволческите формирования за защита при бедствия, пожари и други извънредни ситуации в Република България за периода 2021 – 2030г.	2030г.	<p>Проектът на Стратегия има за цел да очертае насоките за развитие на доброволните формирования за предотвратяване или овладяване на бедствия, пожари и други извънредни ситуации в Република България до 2030г. е в съзвучие с Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030, приета с Протокол № 67 на Министерския съвет от 02.12.2020г. (https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=6209).</p> <p>Проектът на Стратегия Проектът на Стратегия отразява международното схващане, че доброволството е свързано с основни ценности на Европейския съюз като гражданското участие и солидарността с нуждаещите се. Поставя се акцент върху обучението на доброволците и подготовката на доброволните формирования за реакция. Доброволческата дейност е изправена пред предизвикателството да укрепи капацитета си. Поставен е акцент и върху разпознаваемостта на доброволците, членувачи в доброволни формирования за предотвратяване или овладяване на бедствия, пожари и други извънредни ситуации - разграничаването на понятията „доброволец/доброволно формирование“ по Закона за защита при бедствия и общото понятие „доброволец/доброволно формирование“.</p> <p>Стратегия е разработена на база на анализ на актуалното състояние на доброволните формирования в Република България, включващ функционален анализ, анализ на изпълнението на дейностите от Стратегията за развитие на доброволните формирования за защита при бедствия, пожари и други извънредни ситуации в Република България, реализирана в периода 2012 - 2020 година и SWOT анализ на сектора. Четирите стратегически цели са: утвърждаване, насърчаване и развитие на доброволните формирования като устойчива и надеждна съставна част на единната спасителна система, сътрудничество между местната власт, работодателите и националното сдружение на доброволците за развитие на дейността на доброволните формирования, повишаване обществената значимост и признание за всеотдайността на доброволните формирования в Република България и формиране на интерес в подрастващите до навършване на 18-годишна възраст, към дейността на доброволните формирования и призиванието да се помага при възникване на пожари, бедствия и други извънредни ситуации. Резултатите от приемането на проекта на Стратегия са свързани с очертаване</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			на визията за развитие на доброволните формирования до 2030 година, което ще допринесе за последователност в действията на всички страни, ангажирани в процеса на утвърждаване, развитие и популяризиране на дейността на доброволните формирования и членуващите в тях доброволци, както и за повишаване интереса в подрастващите до навършване на 18-годишна възраст, към тази дейност.
3.15	Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор	2037г.	<p>Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор е приета с Решение на Народното събрание от 21.11.2012г. (https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?Id=878). Според изготвените три сценария (оптимистичен, реалистичен и песимистичен) за очакваните валежи в краткосрочна (2015 г.), средносрочна (2021 г.) и дългосрочна (2035 г.) перспектива общо за страната не се очаква трайна тенденция на недостиг на естествени повърхностни и подземни водни ресурси. В същото време обаче, наблюдаваната все по-често флукуация е много тревожна индикация за бъдещето – например от години с изключително ниско ниво на валежите (2000 г. и 2008 г.) до години с изключително високо равнище на валежите, довело да заливане на големи територии от страната (2005 г.), в допълнение към неравномерното разпределение на водните ресурси на територията на страната.</p> <p>По речни басейни, прогнозите за водообезпеченост с водни ресурси за Дунавския и Западнобеломорския район са оптимистични и не се очаква недостиг на вода (което не означава, че крайните потребители ще са осигурени с вода, тъй като инфраструктура или липсва на някои места, или в редица места е в лошо състояние), но се очаква среден воден стрес за Черноморския и Източнобеломорския район. Проблемите с недостига на вода през сухите години и през нормално влажните години, свързани с въвеждането на целогодишни и сезонни режими на водоподаване, засягат главно селища, които нямат изградени и не са свързани с резервоари за денонощно, сезонно и многогодишно съхранение на повърхностния воден ресурс, както и в поредки случаи - селища с водоснабдяване от язовир, но с проблеми във водопреносната система – течове, аварии. Отклоненията в качеството на доставяната питейна вода в някои региони се дължат основно на липсата на пречиствателни съоръжения за питейни води и остарялата водопреносна мрежа за повърхностните водоизточници, замърсяване от антропогенното въздействие и фонові замърсявания за подземните водоизточници. Отклонения се наблюдават по много малък брой показатели, но има тенденция за разширяване на териториалния обхват. Влошаването на качеството на повърхностните и подземните водни тела се дължи основно на недостатъчния брой и капацитет на пречиствателните станции за отпадъчни води, екологично несъобразено земеползване и промишлена дейност. България е една от най-богатите страни в Европа на минерални води, позволяващи различно приложение.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
3.16	Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България	Не е указан срок	<p>Националният план за действие за устойчива употреба на пестициди в Република България е приет с Протокол № 44.33 на Министерския съвет от 21.11.2012г. Насърчаването на устойчивата употреба на пестициди е сред важните действия, които ЕС предприема в подкрепа на изпълнението на Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие. През 2017г. Европейската комисия призова държавите членки да предприемат повече действия, за да гарантират, че употребата на пестициди е устойчива и не излага на риск човешкото здраве или околната среда. България, като държава членка на ЕС, продължава политиката за ефективно прилагане на устойчивата употреба на пестициди в посока постепенно и постоянно намаляване на използваните химични методи за третиране и замяната им с алтернативни такива, щадящи общественото здраве и околната среда. Прилагането на такива подходи води като резултат до минимизиране на риска от употребата на пестициди върху здравето на хората, стабилност на агроecosystemите и опазване на околната среда чрез дългосрочно устойчиво развитие в аграрния сектор и повишаване жизнеспособността на селското стопанство.</p> <p>Един от основните методи е интегрираното управление на вредителите, който се основава на оптимизация използването на природните ресурси и естествените механизми за регулиране на вредителите по земеделските култури и получаваната от тях продукция. Икономическите, екологични и социални предимства на нехимични методи са несъмнени и гарантират устойчивост на селското стопанство в дългосрочен план. Настоящият Национален план за действие за устойчива употреба на пестициди е актуализиран със съдействието и експертната помощ на всички компетентни държавни институции, както и заинтересовани страни – растителнозащитни асоциации и неправителствени организации. Иницирането, координацията и цялостния процес по преразглеждане на плана, е осъществено от експерти от Българска агенция по безопасност на храните. В плана за действие са разписани целите, към които държавата ще се стреми през следващите години и мерките за постигането им. Посочени са показателите, по които ще се определя напредъка, свързан с изпълнението на заложените цели и мерки. С прилагането им се дава път за развитие и реализиране на нетоксични техники за здравето на хората и околната среда в страната през следващите години. В тази връзка основна цел е насърчаване на земеделските стопани за поддържане на устойчива употреба на пестициди и/или преминаване на биологично земеделие. Успешното и ефективно прилагане на настоящия План за действие ще гарантира Република България да продължава да изпълнява непрекъснато нарастващите изисквания на Европейския съюз за устойчива употреба на пестициди в съвременното земеделие.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
3.17	Национална стратегия за развитие на горския сектор в Република България	В процес на актуализация	<p>Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България е в процес на актуализация и е основен документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на дългосрочно и устойчиво управление на жизнени и продуктивни многофункционални гори и нарастваща конкурентоспособност на горския сектор като основа за по-добър жизнен стандарт, особено в планинските и селските райони. Предпоставка за устойчиво развитие на горските територии са регламентирани със Закона за горите три нива на горско планиране - национално, областно и местно, отразени съответно в Национална стратегия за развитие на горския сектор, Стратегически план за развитие на горския сектор, областни планове за развитие на горските територии и горскостопански планове и програми.</p> <p>Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013 - 2020г. е приета с Протокол № 48.1 на Министерския съвет от 27.11.2013г. (документът е валиден до края на: 2020г. - https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?Id=875).</p>
3.18	Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България	В процес на актуализация	<p>Стратегическата цел на плана е намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда от устойчивите органични замърсители. В плана е осъществена оценка на състоянието, включително наличието, пускането на пазара, производството и вноса, управлението, мониторинга, информационните системи и др. Част от залежалите устойчиви органични замърсители - пестициди, които по същество са опасни отпадъци, са предмет на подробни анализи и мерки в плана. Именно залежалите пестициди са пресечната точка на двата плана, които предвиждат идентични мерки за решаване на проблема и по-конкретно износ извън страната за окончателно обезвреждане.</p> <p>Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България 2012 г. - 2020г. е приет с Протокол № 33.2 на Министерския съвет от 05.09.2012г. (документът е валиден до края на: 2020г. - strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?Id=783). документ представлява Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители в България 2012 г – 2020 г., който включва последващи мерки и дейности за първите 12 устойчиви органични замърсители и бъдещи такива за новите 10 устойчиви органични замърсители, включени в Стокхолмската конвенция.</p>
3.19	Национална програма за необходимите мерки	В процес на актуализация	<p>Основните направления за мерки, които се предвиждат в националната програма и в които незабавно следва да се предприемат нормативни, организационни и инвестиционни мерки са: запазване на водните ресурси; преодоляване на кризите във водоснабдяването; осигуряване на вода за напояване;</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
	в условията на тенденция към засушаване	ция	<p>формирани на знания и съзнание за икономия на водни ресурси.</p> <p>Национална програма за необходимите мерки в условията на тенденция към засушаване до 2020г. документът е валиден до края на : 2020г. - https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?Id=389).</p>
3.20	Национален план за управление на отпадъците 2021 – 2028г.	2028г.	<p>Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците в Р България. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци (https://strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?Id=1425).</p> <p>НПУО се основава на следните основни принципи: “Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно. “Разширена отговорност на производителя” и “замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве. “Превантивност” – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап. “Близост” и “самодостатъчност” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза. „Участие на обществеността“ – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им. НПУО е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им. Планът ще подпомага централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.</p>
3.21	Обща стратегия за управление и развитие на	2030г.	<p>Обща стратегия за управление и развитие на хидромелиорациите и защита от вредното въздействие на водите (https://strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?Id=1138) има следните стратегически цели:</p> <p>Стратегическа цел 1: Изграждане на правен и институционален капацитет, който да проправи път към</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
	хидромелиорациите и защита от вредното въздействие на водите		<p>автономни и самофинансиращи се организации за управление на финансово устойчиви хидромелиоративни системи; Стратегическа цел 2: Засилване на конкурентоспособността на селскостопанския сектор чрез осигуряване на дългосрочна перспектива, определяйки инвестиционните приоритети в напояване и отводняване на земеделските стопанства, както и в свързаните услуги; Стратегическа цел 3: Възстановяване на достъпа до хидромелиоративната инфраструктура на земеделските земи и нейното устойчиво използване чрез инвестиции във възстановяване и модернизация; Стратегическа цел 4: Възстановяване на функциониращата инфраструктура за защита от вредното въздействие на водите (напр. корекции на речни корита, оказващи влияние върху хидроморфологичните характеристики), високи нива на подпочвени води и други вредни въздействия на водите.</p> <p>Стратегията предвижда сектор „Хидромелиорации“ да управлява инфраструктурата за предоставяне на напоителни и отводнителни услуги и да надзирава инфраструктурата за защита от наводнения и корекциите на реки, която предпазва земеделските земи от вредното въздействие на водите. Един добре представящ се подсектор по напояване и отводняване предлага значителни възможности за насърчаване на конкурентоспособността на селското стопанство, тъй като подобрява производителността и същевременно води до намаляване на загубите на доход за фермерите в години с по-неблагоприятни климатични условия. Ето защо напояването е важно за справяне с нестабилността на цените, тъй като до голяма степен защитава земеделските стопани от значителен спад в производството и осигурява сравнително стабилни добиви в периоди на лоши метеорологични условия и променливи цени.</p> <p>Съгласно решението на Министерския съвет министърът на земеделието и храните следва ежегодно до 31 март да внася в Министерския съвет отчет за изпълнението на стратегията за предходната година и годишен план за нейното изпълнение, включващ отделни мерки, бюджет и източник на финансиране, отговорна институция и срок за изпълнение.</p>
3.22	Споразумение за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни	2027г.	<p>Споразумението за партньорство е документът, който определя целите и приоритетите на Република България при използване на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове за програмния период 2021-2027г., като очертава основните инвестиционни сфери и дейностите за постигане на устойчив, приобщаващ и интелигентен растеж. Споразумението е разработено при спазване на принципите на партньорство и прозрачност, осигуряващи участие на социално-икономическите партньори, местните власти, неправителствените организации, академичната общност и гражданите.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
	фондове за периода 2021-2027г.		Споразумението за партньорство е ясен план за инвестиции и реформи, които ще допринесат за устойчив икономически растеж и повишаване качеството на живот на българските граждани. Дейностите, предвидени в него, са основата за ефективното и качествено използване на Европейските структурни и инвестиционни фондове.
3.23	Стратегия и План за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022 – 2027г.	2027г.	<p>Стратегия и План за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022 – 2027г. (https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?Id=6954), има следните стратегически цели: Стратегическа цел 1: Зелена и конкурентоспособна икономика; Стратегическа цел 2: По-малко отпадъци, повече ресурси; Стратегическа цел 3: Икономика в полза на потребителите.</p> <p>Изготвянето на Стратегията и плана на действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2022-2027г. е с цел постигане на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране, намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве. Ефективната реализация на визията до 2025г. определя три условни периода, през които акцент ще бъде изпълнението на мерките от съответното направление на действия: Първи етап - 2005-2010 г. - изграждане на съвременна структура на сектора; Втори етап - 2011-2018 г. - експанзия на лозаро-винарския сектор; Трети етап - 2019-2025 г. - утвърждаване на автентичен образ на българското вино на националния и международния пазар Мерките в трите направления на действия ще се осъществяват паралелно през периода до 2025 година - разпределението според периодите по-горе показва само акцента за съответния период.</p>
3.24	Национална стратегия за развитие на лозарството и винарството в Република България 2005 - 2025г.	2025г.	<p>Визията дава основните насоки за бъдещето и не изключва прилагането на по-обширни мерки и разширени действия (https://strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?Id=354). Лозаровинарският сектор в България има дълбоки корени и голям потенциал със своите характеристики да се впише в модела на сектор, произвеждащ продукт, отговарящ на предизвикателствата на 21-ви век. Виното отговаря на бъдещите изисквания за екологично чиста, здравословна и безопасна за природата стока. Развитието на лозаро-винарския сектор до 2025г. трябва да го превърне от една страна във водещ за националното стопанство, а от друга да осигури автентично място на България на международните пазари на вино и най-вече на общия европейски пазар.</p> <p>Въз основа на оценката за състоянието на лозаро-винарския сектор и съвременното развитие на</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>потенциалните конкуренти, постигането на визията следва да се реализира в следните основни направления: Изграждане на съвременна структура на сектора; Експанзия на лозаро-винарския сектор в три посоки: подобряване на качеството, увеличаване на производството, увеличаване на цената; Утвърждаване на автентичен образ на българското вино на националния и международния пазар</p> <p>Ефективната реализация на визията до 2025г. определя три условни периода, през които акцент ще бъде изпълнението на мерките от съответното направление на действия: Първи етап - 2005-2010 г. - изграждане на съвременна структура на сектора; Втори етап - 2011-2018 г. - експанзия на лозаро-винарския сектор; Трети етап - 2019-2025 г. - утвърждаване на автентичен образ на българското вино на националния и международния пазар Мерките в трите направления на действия ще се осъществяват паралелно през периода до 2025 година - разпределението според периодите по-горе показва само акцента за съответния период.</p>
3.25	Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025г.	2025г.	<p>Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) на Р. България, 2013 – 2025г. е първият по рода си документ за устройство на територията през последните три десетилетия, който обхваща цялата страна и се разработва в условията на възстановена собственост върху земята и горите във всичките й форми, увеличен брой участници в процеса на планиране и управление на територията, един по-демократичен процес за вземане на решения и членство на страната в Европейския съюз (https://strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?Id=774).</p> <p>НКПР създава териториална основа за осъществяване на този модел, който да гарантира комплексното, интегралното планиране, осигуряващо хармонично единство на социално, икономическо, екологично и устройствено планиране. Тя не планира ресурси, а мерки, определя насоките на регионалната политика и свързаната с пространственото планиране. От избраната визия са изведени и стратегическите цели на НКПР: Стратегическа Цел 1 “Интегриране в европейското пространство” (развитие на национални и трансгранични транспортни, енергийни, урбанистични, културни и екологични коридори с оглед постигане на териториална свързаност, сътрудничество и интегриране в региона и в европейското пространство.); Стратегическа Цел 2 “Полицентрично териториално развитие”; Стратегическа Цел 3 “Пространствена свързаност и достъп до услуги”; Стратегическа Цел 4 “Съхранено природно и културно наследство”; Стратегическа Цел 5 “Стимулирано развитие на специфични територии”; Стратегическа Цел 6 “Конкурентоспособност чрез зони за растеж и иновации”.</p> <p>Анализирано е влиянието на основните геополитически, глобални, социални, икономически и</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			екологични фактори, върху пространственото развитие и са открити найважните предизвикателства, пред които ще се изправи страната. Един от най-сериозните проблеми през следващите десетилетия ще бъде демографската криза с многостранните ѝ проявления. Населението на Европа ще продължава да намалява и да застарява, а България не прави изключение, поради което всички възможни демографски сценарии предвиждат намаляване на населението.
3.25	Стратегия за управление и развитие на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023г.	2023г.	<p>Стратегия за управление и развитие на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023г. (https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?Id=897) е свързано с желанието на правителството е България да постигне финансово, технически и екологично устойчив ВиК отрасъл, който предоставя ВиК услуги с високо качество на социално поносими за потребителите цени. Настоящата Стратегия за ВиК разглежда посочените по-горе основни проблеми в отрасъла в съответствие с дългосрочната визия на правителството. Изпълнението на 10-годишната стратегия за отрасъл ВиК ще доведе до съществени ползи за общественото здраве, качеството на повърхностните и подземните водни ресурси и до подобряване на общественото мнение за предоставяните ВиК услуги.</p> <p>Стратегията обединява констатациите, направени в хода на проведените консултации и междинните анализи, включително прегледа на регулаторната рамка, прегледа на публичните разходи и стратегическия финансов план - обект на разработка и обсъждане със заинтересованите страни от месец септември 2012 г. до настоящия момент. Като се има предвид, че много от капиталовите инвестиции във ВиК имат дълъг полезен живот, оценката на необходимите разходи, и стратегическият финансов план са разработени за срок от 25г. Това е гаранция, че мерките предложени в десетгодишната стратегия са всъщност съвместими с един устойчив ВиК отрасъл в дългосрочен план.</p>
4. Регионални стратегии, планове и програми в ДРБУ			
4.1	Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 за периода 2021-2027г.	2027г.	Регионалният план за развитие (РПР) е стратегически планов документ, който се разработва на териториално равнище от ниво 2 (NUTS 2). РПР се разработват за 7-годишен период на действие. Районите от ниво 2 в страната са шест – Северозападен, Северен централен, Североизточен, Югоизточен, Южен централен и Югозападен. Шестте района от ниво 2 в България са обособени според класификацията на териториалните единици (NUTS) с цел статистическо отчитане съгласно изискванията на Евростат. Регионални схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2 са част от общата схема на основни документи за регионалното и пространствено развитие и планиране. Те се разработват като алтернатива, но и като продължение на Регионалните планове за районите от

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>ниво 2 за периода 2013-2020 г. На заседание на Министерски съвет, проведено на 16.11.2022 г. Са приети с Решения на Министерски съвет (PMC) интегрираните териториални стратегии за развитие на шестте региона за планиране от ниво 2. PMC са обнародвани в Държавен вестник, бр. 93 от 22.11.2022 г. (https://www.eufunds.bg/bg/oprd/node/11503).</p> <p>Изпълнението на РПР отчита, както спецификите и потенциалите на съответния район от ниво 2, така и общите нови стратегически направления и изисквания във връзка с планирането и програмирането на регионалното развитие след 2020 г., в т.ч. целите и инструментите на кохезионната политика на ЕС, на Стратегията на ЕС за Дунавския регион, на интегрираната морска политика на ЕС. Интегрирания териториален подход за стратегическо и пространствено планиране и програмиране на икономическото и социално развитие на българските региони е приоритет за периода 2021 – 2027 година. В контекста на действащите цели, принципи, правила и процедури за провеждане на регионалната политика в рамките на ЕС и в България този подход има решаващо значение за бъдещото балансирано и устойчиво развитие на районите от ниво 2, включително за развитие на трансграничното, транснационално и междурегионално сътрудничество.</p> <p>РПР определя средносрочните цели и приоритети за развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциалът на района, както и стратегическите насоки, съдържащи се в приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие и другите структуроопределящи политики. Плановете за периода 2021-2027 г. Отчитат стратегическата и пространствената рамка, залегнала в документите за изпълнение на плановете през периода 2014-2020 г. Изготвянето на РПР следва да бъде съобразено с програмите от мерки в плановете за управление на речните басейни и с програмите от мерки в плановете за управление на риска от наводнения към басейноните дирекции, както и да се осигури съгласуваност с всички други приложими планове и програми в областта на опазването на околната среда или адаптацията към изменението на климата, разработени на национално ниво. Изпълнението на тези мерки следва да бъде както ресурсно обезпечено, така и обвързано със система от индикатори, позволяващи оценка на напредъка за периода на действие на съответния стратегически документ (или при извършване на междинна оценка, актуализация и др.).</p> <p><u>На територията на ДРБУ в действие са следните регионални планове за периода 2021-2027 г.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Северозападен регион за планиране от ниво 2</i> (приет с PMC № 896 от 16.11.2022 г.). <p>Северозападният район е част от района от ниво 1, NUTS 1 „Северна и Югоизточна България”.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>Формира се от областите Видин, Враца Монтана, Ловеч и Плевен (ниво NUTS 3). В района има 51 общини. Площта на района е 19 070 кв.км, съставляваща 17,18% от територията на страната. Районът граничи на север с Република Румъния и на запад с Република Сърбия, на изток със Северен централен район и на юг с Южен централен и Югозападен район. Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен регион от ниво 2, поставя икономическото, социалното и териториалното сближаване във фокуса на заложените стратегически приоритети за развитие на Северозападен регион: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: УСКОРЯВАНЕ НА РАСТЕЖА НА РЕГИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: ЗАПАЗВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: ТЕРИТОРИАЛНА СВЪРЗАНОСТ, УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА НЕРАВЕНСТВАТА;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Североизточен регион за планиране от ниво 2</i> (приет с РМС № 898 от 16.11.2022 г.). <p>Североизточен район е част от района на ниво NUTS 1 „Северна и Югоизточна България”, който включва още Северозападен, Северен централен и Югоизточен райони, съответстващи на нивото NUTS 2. Териториалният му обхват включва 4 области -Варна, Добрич, Търговище и Шумен с общо 35 общини. Площта на района е 14 487 кв. Км, съставляваща 13,05% от територията на страната. Районът граничи на запад със Северен централен район, на юг с Югоизточен район, на изток с Черно море и на север със Северен централен район и Република Румъния. Ппределени три приоритета за развитие на региона: ПРИОРИТЕТ 1: ПОВИШАВАНЕ НА ДИНАМИЧНОСТТА НА РЕГИОНА В ГЛОБАЛЕН МАЩАБ; ПРИОРИТЕТ 2: ПОСТИГАНЕ НА РАВЕН ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНИ УСЛУГИ. СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ; ПРИОРИТЕТ 3: ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ И СБЛИЖАВАНЕ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Северен централен регион за планиране от ниво 2</i> (приет с РМС № 897 от 16.11.2022 г.) <p>Северният централен район е част от района от ниво 1 (NUTS 1) „Северна и Югоизточна България”. Формира се от областите Велико Търново, Габрово, Русе, Разград и Силистра (ниво NUTS 3). В района има 36 общини. Площта на района е 14 974 кв. Км, съставляваща 13,49 % от територията на страната. Районът граничи на север с Република Румъния, на изток със Североизточния район, на юг с Югоизточния район и на запад със Северозападния район. Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 определя следните стратегическите приоритети, фокусиращи политиките за развитие на региона: СТРАТЕГИЧЕСКИ</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>ПРИОРИТЕТ 1: ПОСТИГАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИ ПОДЕМ ЧРЕЗ ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕГИОНАЛНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ И ТЕХНОЛОГИЧНА ТРАНСФОРМАЦИЯ; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИЯ ПОТЕНЦИАЛ И ПОСТИГАНЕ НА СОЦИАЛЕН РАСТЕЖ; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 3: УСТОЙЧИВО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ И СВЪРЗАНОСТ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Югозападен регион за планиране от ниво 2</i> (приет с РМС № 900 от 16.11.2022 г.) <p>Югозападният район е част от района от ниво 1 (NUTS 1) „Югозападна и Южна централна България“. Формира се от областите София, Софийска, Перник, Кюстендил и Благоевград (ниво NUTS 3). В района има 52 общини. Площта на района е 20 306,4 кв. Км, съставляваща 18,3% от територията на страната. Районът граничи на запад с Македония и Сърбия, на юг с Република Гърция, на изток с Южния централен район и на север със Северозападния район. Определени следните приоритети за развитие на региона: СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: ПОДКРЕПА НА РЕГИОНАЛНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ ЗА УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ; СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: ИНВЕСТИРАНЕ В ЧОВЕШКИЯ КАПИТАЛ И ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА РЕГИОНАЛНИТЕ ДИСБАЛАНСИ В ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНИ УСЛУГИ; ПРИОРИТЕТ 3: ПО-ДОБРЕ СВЪРЗАН И УСТОЙЧИВ РЕГИОН.</p>
4.2.	Областни стратегии за развитие за периода 2021-2027г.	2027г.	<p>Областната стратегия за развитие (ОСР) е важна част от системата за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано регионално и местно развитие и се разработва в контекста на актуалното социално-икономическо състояние на областта и в съответствие със стратегическата ориентация на регионалната политика в Европейския съюз и националните цели и приоритети за регионално развитие при съобразяване с нормативната и институционалната среда за нейното прилагане, наблюдение и оценка. Документът се разработва за 7-годишен период, който съвпада с периода на действие на регионалния план за развитие, в съответствие с регионалния план за развитие и с перспективите за пространствено развитие, определени от регионалната схема за пространствено развитие на областта. Стратегиите са разработени и в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. ОСР е средносрочен документ за стратегическо планиране на регионалното развитие на съответната област (район от ниво 3), който се разработва в съответствие с регионалния план за развитие на района от ниво 2.</p> <p>С областната стратегия за развитие се определят средносрочните цели и приоритети за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциалът на областта. ОСР се разработват в посока интегрирано опазване на околната среда и в тази връзка, екологичните въпроси следва да бъдат отразени и разгледани на възможно най-ранен</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>етап в процеса на стратегическото планиране, т.е. още по време на анализа на ситуацията, така че да залегнат по подходящ начин впоследствие в определените стратегически цели, приоритети и мерки. Стратегиите разглеждат и планират и по отношение на съществуващата екологична инфраструктура (ПСОВ, депа и инсталации за оползотворяване на отпадъци, алтернативни източници на енергия и др.), така и на нуждата от изграждане на такива съоръжения, потенциала и възможностите за развитие нови проекти в съответните сфери (например възобновяема енергия или енергийна ефективност), необходимите инвестиции и др. Изготвянето на стратегиите следва да бъде съобразено с програмите от мерки в планове за управление на речните басейни и с програмите от мерки в планове за управление на риска от наводнения към басейноните дирекции.</p> <p>Областната стратегия за развитие и решението на областния съвет за развитие за нейното приемане се публикуват на страницата на областната администрация в интернет и на портала за обществени консултации на Министерския съвет. Като административно-териториален обхват ДРБУ покрива изцяло или частично 18 области на България: Видин, Монтана, Враца, Плевен, Ловеч, Габрово, Велико Търново, Русе, Разград, Търговище, Шумен, Силистра, Добрич, Варна, Сливен, София, Софийска област и Перник.</p>
4.3	Регионални схеми за пространствено развитие на районите от ниво 3 (области) за периода 2021-2027г.	2027г.	<p>Регионални схеми за пространствено развитие (РСПР) на районите от ново 3 (област) се разработват като стратегически документи, които определят дългосрочните цели и перспективи за устойчиво пространствено развитие на територията на областите от ниво 3 и връзките им с области в рамките на района от ниво 2 и в съседни райони в страната и в съседни държави. РСПР представлява стратегически документ за пространствено развитие, чрез който се цели установяването на ефективна организация на пространството във всяка от 28-те административни области в страната, които представляват районите от ниво 3. Те отчитат териториалния потенциал и принципите за балансирано устойчиво развитие и имат за цел да приложат детайлно залегналите в Национална концепция за пространствено развитие.</p> <p>Дългосрочните цели и перспективи за пространствено развитие на областта, определени с РСПР, се отчитат при разработването и актуализацията на общите устройствени планове в обхвата на областта. Разработват се за срок от 15 г., с изключение на елементите на техническата инфраструктура в тях, които се планират за период до 30 г. С изготвянето на актуални РСПР се цели да се определят дългосрочните приоритети и перспективите за устойчиво развитие на територията на цялата област. В тази връзка, така определените дългосрочни приоритети и перспективи за областта,</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>следва да бъдат съобразени с визията за развитие, в това число и визията на областта за нови планов период. РСРР представят стратегическа рамка и насоки за пространствена организация на обществото и взаимодействието му с природната среда в рамките на конкретния район от ниво 3 (области).</p> <p>РСРР се публикува на интернет страницата на съответната областна администрация. Като административно-териториален обхват ДРБУ покрива изцяло или частично 18 области на България: Видин, Монтана, Враца, Плевен, Ловеч, Габрово, Велико Търново, Русе, Разград, Търговище, Шумен, Силистра, Добрич, Варна, Сливен, София, Софийска област и Перник.</p>
4.4	Регионални генерални планове за водоснабдяване и канализация (РГП) 2014-2038г.	2038г.	<p>РГП и инвестиционните програми към тях са дългосрочен план за постигане на съответствие с Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България и Националната стратегия за околна среда, така че да се осигури достатъчно количество и с добро качество питейна вода за населението. Чрез регионалния генерален план за водоснабдителните и канализационни системи се идентифицират инвестиционните нужди за изпълнението на българското законодателство и европейските директиви в областта на водоснабдяването и отвеждането и пречистването на отпадъчни води.</p> <p>Основните задачи на РГП са: осигуряване на съответствие с европейското екологично законодателство и европейските директиви в рамките на приетите срокове; осигуряване на ефикасно използване на водните ресурси; предоставяне основите за изготвяне на пред-инвестиционни проучвания за индивидуални инвестиционни проекти; създаване на основа за ВиК проекти, които са съобразени с изискванията за опазване на околната среда; определяне на съфинансиране от европейски фондове (Кохезионен фонд); определяне на краткосрочни, средносрочни и дългосрочни инвестиционни програми.</p> <p>С реализирането на инвестиционната програма ще бъдат постигнати следните резултати: ще се осигури достатъчно количество вода с добри качества, за да задоволи всички нужди на обособената територия; ще се намалят до минимум и загубите на природен ресурс - питейна вода; ще се предотврати замърсяването на водите във водоприемниците вследствие заустване на замърсени битови отпадъчни води; ще се предотврати здравния риск за населението в района от замърсяване на подпочвените води; ще се подобри качеството на живот на хората и опазване на околната среда в района, както и възможностите за местни икономически инициативи; ще се извършва ефективно управление на водите и територията; ще се създадат условия за развитие на водната екосистема и</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>повишаване на биоразнообразието; ще се създадат условия за устойчиво развитие на водната екосистема, увеличаване самопречиствателната способност на водното тяло и респективно подобряване имисионното му състояние в този участък.</p> <p>РГП са с период на действие до 2038 г., като предвижданията на плановете са краткосрочни (2014-2020г.), средносрочни (2021-2028г.) и дългосрочни програми (2029-2038г.), за да се даде основата за идентифициране на приоритетни инвестиции за рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови съоръжения за водоснабдяване, канализация и третиране на отпадъчните води според изискванията на националното законодателство, хармонизирано с достиженията на правото на ЕС. С инвестиционната програма ще се постигне: подобряване качеството на водата, съобразена със стандартите за питейна вода и в частност Директивата за питейни води и съответното българско законодателство; изграждане на съоръжения за пречистване на отпадъчни води за агломерации над 10 000 е.ж. и между 2000 – 10 000 е.ж. съгласно Директивата за градски отпадъчни води (91/271/ЕО) и съответното българско законодателство (предложение за мерки за оптимизация в системата на отпадъчните води с цел осигуряване на висока ефективност на събиране и пречистване на отпадъчните води, предложение за разширение на системата за събиране и пречистване на отпадъчните води, съгласно плановете за регионално развитие в обособената територия); ефективно използване на водите, с отчитане на климатичните промени и фокусиране върху намаляване на потреблението на енергия и намаляване загубите на вода от мрежата; предложение на мерки за оптимизация на водоснабдителната система с цел осигуряване висока ефективност на водоснабдяването; създаване на условия за осигуряване на безопасни и висококачествени услуги за водоснабдяване.</p> <p>РГП се публикува на интернет страницата на съответната областна администрация. В обхвата на ДРБУ с изготвени РГП са следните ВиК дружества: “Аспарухов Вал” Кнежа, Берковица, Ботевград, Варна, Велико Търново, Видин, Враца, Габрово, Добрич, “Дунав” Разград, Исперих, Кубрат, Ловеч, Монтана, Перник, Плевен, Русе, Свищов, Севлиево, Силистра, Сливен, София област, “Стенето” Троян, Търговище и Шумен.</p>
5. Общински плановете и програми в ДРБУ			
5.1	Плановете за интегрирано развитие на община	2027 г.	Плановете за интегрирано развитие на общината (ПИРО) определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
	за периода 2021-2027г.		<p>общината. Разработва се за срок от 7 години. ПИРО като част от системата от стратегически документи интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на районите, общините и населените места, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на Европейския съюз. ПИРО се изработва за цялата територия на общината, като могат да се определят зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за коопериране със съседни общини.</p> <p>Демаркация с Общ устройствен план на общината (ОУП): ОУП се разработва в съответствие със Закона за устройство на територията, правната база за разработването на ПИРО е Закона за регионалното развитие; ОУП е документ с дългосрочна визия за развитие от 15-20 години напред, ПИРО са средносрочни планови документи с хоризонт от 7 години. ОУП определя преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана, а ПИРО следва да бъдат разработени като стратегически и програмни документи, които определят средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината (и нейния център) и връзките ѝ с други общини, в съответствие с другите документи за планиране на регионалното развитие, като съдържат конкретни параметри за развитието на територията и планират ресурсната обеспеченост на изпълнението.</p> <p>Плановите следва да гарантират в значителна степен, че стратегическите документи са в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети на развитието в България. Освен това, плановите са съобразени със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на общината. ПИРО са разработени и в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. и да допринасят в максимална степен към цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“.ПИРО осигуряват пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия. ПИРО като стратегически документи обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие, свързани общо от стремежа към висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчиво развитие на територията.</p> <p>Изготвянето на ПИРО следва да бъде съобразено с програмите от мерки в плановете за управление на речните басейни и с програмите от мерки в плановете за управление на риска от наводнения към басейновите дирекции, както и да се осигури съгласуваност с всички други приложими планове и програми в областта на опазването на околната среда или адаптацията към изменението на климата, разработени на национално, областно или общинско ниво. На база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, както и на потенциалите за развитие следва да бъдат определени приоритетни зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана. Като административно-териториален обхват ДРБУ покрива изцяло или частично 126 общини на България (http://www.bd-dunav.org/content/Obshtini-5/). ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.</p>
5.2	Общински програми за опазване на околната среда 2021-2028г.	2028 г.	<p>Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) се разработва на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Програмата обхваща осем годишен период – 2021 – 2028 г., като по този начин отговаря на изискванията за минимум три години, съгласно чл. 79, ал. 2 от ЗООС. По смисъла на същия закон, както Националната стратегия за околна среда, така и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на Закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3 от ЗООС. Тя е необходима, за да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията на общината, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на общината за ефективно и целесъобразно използване на наличните ресурси.</p> <p>ПООС е координирана с национални и регионални документи, сред които: Общински план за развитие; План за интегрирано развитие на общината; Програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на общината; Регионален план за развитие на района за планиране; Национална стратегия за регионално развитие; Национална стратегия за околна среда; Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух; Национален план за управление на отпадъците за периода. При изготвянето на Плана за действие към ПООС е обърнато специално внимание на Общия устройствен план на общината за постигане на съвместимост с целите, проектите</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>и дейностите по опазване на околната среда.</p> <p>Целите на ПООС се свеждат до: акцентирание върху най-важните екологични проблеми на общината; сравняване и привеждане в унисон с националните и европейски приоритети; обвързване на бъдещите проекти на общинска администрация и дейностите в програмата с националните, световни тенденции и стратегии по управление на околната среда; създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания; откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).</p> <p>Програмата се основава на следните основни принципи: устойчиво развитие; опазване на природните ресурси; принцип на превенцията и предпазливостта; интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики; субсидиарност на политиките; замърсителят плаща за причинените вреди; прилагане на чисти технологии; използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда; потребителят плаща; споделена отговорност; достъп до информация за околната среда; участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.</p> <p>Като административно-териториален обхват ДРБУ покрива изцяло или частично 126 общини на България (http://www.bd-dunav.org/content/Obshтини-5/). Общинската програма за опазване на околната среда трябва да е достъпна за обществеността най-малко чрез публикуването ѝ на интернет страницата на общината.</p>
5.3	Общински/регионални програми за управление на отпадъците 2021-2028г.	2028 г.	<p>Общинската/регионалната програма за управление на отпадъците е стратегически документ. Програмите за управление на отпадъците се разработват и приемат за период, който следва да съвпада с периода на действие на актуалния Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г., в който са отразени изискванията на новоприетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“. Съгласно Закон за управление на отпадъците (ЗУО), общинските програми за управление на отпадъците са секторни програми и са неразделна част от общинските програми за опазване на околната среда. ЗУО определя възможността кметовете на две или повече общини, включени в регионална система за управление на отпадъците, да разработят обща програма за управление на отпадъците, в случай че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в програмата.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>Програмите са разработени в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Анализ на състоянието относно отпадъците в програмите съдържат анализ на битовите отпадъци, анализ на утайките от ПСОВ и анализ на строителните отпадъци, вкл. изводи и препоръки. С общински/регионални програми за управление на отпадъците се цели намаляване вредното въздействие върху околната среда и здравето на хората на отпадъците. Те имат за цел да осигурят на общините инструмент за планиране на ресурс, мерки и качествени услуги на населението за дейностите с отпадъци. Ключов елемент в разработените програми е съобразяването и прилагането на следния приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците: предотвратяване на образуването им; подготовка за повторна употреба; рециклиране; друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия; обезвреждане</p> <p>Общински/регионални програми за управление на отпадъците обхващат всички дейности, които произтичат като задължение на органите на местното самоуправление и местната администрация и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината съгласно ЗУО, свързани с управлението на отпадъците, което има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване. В обхвата на програмите са включени следните видове отпадъци съгласно ЗУО: битови отпадъци; производствени отпадъци; строителни отпадъци; опасни отпадъци.</p> <p>От изпълнението на програмите се очаква да бъдат постигнати следните резултати: намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване; увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда; управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда; превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.</p> <p>Като административно-териториален обхват ДРБУ покрива изцяло или частично 126 общини на България (http://www.bd-dunav.org/content/Obshtini-5/). Общинската/регионалната програма трябва да е достъпна за обществеността най-малко чрез публикуването ѝ на интернет страницата на общината.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
6. Планове за управление на защитени територии и защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 в ДРБУ			
6.1.1. НАЦИОНАЛНИ И ПРИРОДНИ ПАРКОВЕ			
(https://www.moew.government.bg/bg/priroda/zastiteni-teritorii/planove-za-upravlenie-na-zastiteni-teritorii-vlezli-v-sila/nacionalni-i-prirodni-parkove/)			
6.1.1	План за управление на национален парк „Централен Балкан“	2026г.	<p>Планът за управление на Национален парк “Централен Балкан” е основният официален документ, отнасящ се до особеностите и ценността на биологичното разнообразие на Парка, до конкретните проблеми в него и начините за опазването му. Национален парк „Централен Балкан“ е разположен в централната част на България и обхваща най-високата част на Централна Стара планина, като включва три части на планинската верига на Балкана - Златишко-Тетевенска планина (с най-висок връх Вежен, 2 198 м н. в.), Троянска планина (с най-висок връх Купена, 2 169 м н. в.) и Калоферска планина (с най-висок връх Ботев, 2 376 м н. в., който е и най-високият връх в Стара планина). На територията на Парка са разположени 9 резервата – „Боатин“, „Царичина“, „Козя стена“, „Стенето“, „Стара река“, „Джендема“, „Северен Джендем“, „Пеещи скали“ и „Соколна“. Осем от резерватите (с изключение на „Козя стена“), както и паркът като цяло, са включени в списъка на ООН на националните паркове и защитените територии (https://rilanationalpark.bg/). Планът е приет с Решение № 195/24.03.2016 г. на Министерски съвет (ДВ бр. 26/01.04.2016г.).</p> <p>Идеалните цели на Национален парк Централен Балкан, за периода на действие на настоящия План за управление, са следните: Идеална цел 1: Да бъде осигурено дългосрочно опазване на естественото състояние, целостта и единството на природните елементи и екологичните процеси в Парка; Идеална цел 2: Да бъде съхранено завинаги естественото състояние, целостта, единството и качествата на ландшафта и на другите абиотични компоненти на Парка; Идеална цел 3: Да бъдат осигурени за посетителите на Парка подходящи условия и възможности за рекреация и съприкосновение с дивата природа по начин, който не противоречи на природозащитното значение на Парка, както и възможности за постигането на образователни и научни цели; Идеална цел 4: Да бъде спечелена подкрепата както на местното население, така и на широката общественост за целите и задачите на Парка.</p>
6.1.2	План за управление на национален парк „Рила“ 2001г.	2021г.	Планът за управление на национален парк (НП) „Рила“ е приет с Решение № 522/04.07.2001 г. на Министерски съвет, (ДВ бр. 66/2001г.). Паркът е най-големият национален парк в България и един от най-големите европейски паркове с площ от 81 046,0 ха (https://rilanationalpark.bg/). В парка попадат

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>резерватите “Парангалица”, “Скакавица”, “Ибър” и “Централен Рилски резерват”. НП “Рила” е разположен в Рила в западната част на България. Паркът включва безлесните части по билото на планината и част от горските иглолистни комплекси под него в четирите главни дяла на планината: Източен, Среден, Югозападен и Североизточен, съставляващи около 30% от целият планински масив. Паркът е една от най-големите защитени територии в Европейски мащаб, където се прилагат редица международни конвенции за защита на биоразнообразието. В териториално отношение попада в 4 области, 11 общини и 41 кметства.</p> <p>Конкретните цели на управление за НП “Рила” са формулирани след детайлен анализ и оценка на идеалните цели и заплахите за парка Да бъде опазено завинаги естественото състояние и единството на природните елементи и екологичните процеси в парка; Да бъде съхранено завинаги естественото състояние, единството и качеството на ландшафта и другите абиотични компоненти на парка; Да бъдат осигурени на посетителите на парка подходящи възможности за естетическа наслада, образование, провеждане на научни изследвания, досег с дивата природа и усамотение, по начин, който не противоречи на екологичните задачи и предназначението на парка; Да бъде постигнато високо ниво на подкрепа от местното население за целите и задачите на парка. Оперативните цели за парка се отнасят до резултатите, чието постигане се цели през времето на първия десетгодишен план за управление на парка. При определянето им участват персоналет на парка, специалисти, авторите на плана за управление, НПО, местни общини и др.</p> <p>Изготвен е проект на План за управление на национален парк „Рила” 2015 -2024г.</p>
6.1.3	План за управление на природен парк „Врачански Балкан”	2021г.	<p>Планът за управление (ПУ) на природен парк (ПП) „Врачански Балкан” е приет с Решение № 750 от 14.10.2011г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 82/2011г.) - https://vr-balkan.net/.</p> <p>ПП “Врачански Балкан” е разположен в Северозападна България във Врачанска планина и масива на Лакатнишките скали. Съгласно административното териториално деление на Р България, Паркът попада в части от Северозападен район на планиране (област Враца и Монтана, съответно с административни центрове – гр.Враца и гр.Монтана) и Югозападен район на планиране (Софийска област, с административен център гр.София). Врачанска планина се издига южно от Врачанското поле, като заема междинно място между Предбалкана и Главната Старопланинска верига. Съгласно ЗЗТ цялата територия на парка е защитена. В нея са включени, обявявани през различни периоди, защитени обекти, със самостоятелен статут на защита: резерват „Врачански карст”; природна забележителност (ПЗ) „Леденика”; ПЗ „Вратцата”; ПЗ “Ритлите”; ПЗ „Новата пещера”; ПЗ „Темната</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>дупка”; защитена местност (ЗМ) „Падините”; ЗМ „Вола”; ЗМ „Боров камък”; ЗМ „Веждата”; ЗМ „Лакатнишки скали” и др.</p> <p>Целта е запазване на карстовите райони, разнообразните геоморфоложки забележителности, изключителната пещерна фауна, уникални животински и растителни видове и местообитания. Три са основните цели на управление на ПП: 1. Поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях; 2. Предоставяне на възможности за развитие на научни, образователни и рекреационни дейности; 3. Устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси при запазване на традиционни форми на поминък, както и осигуряване на условия за развитие на туризъм. На територията на ПП се прилагат и режимите и ограниченията съгласно Закона за биологичното разнообразие, Закона за горите, Закона за устройство на територията, Закона за лова и опазване на дивеча, Закона за водите, Закона за лечебните растения, Закона за туризма, Закона за културното наследство, Закона за рибарството и аквакултурите и др. специални и общи закони.</p>
6.1.4	План за управление на природен парк "Русенски Лом"	2030г.	<p>План за управление на природен парк (ПП) "Русенски Лом" е приет с Решение № 539/06.06.2005 г. на Министерски съвет, (ДВ, бр. 50/2005г.). Природният парк попада в област на Дунавската равнина, Лудогорско-Добруджанска подобласт, Поповско-Разградски район на Севернобългарска (Понто-Каспийска) провинция от геоморфоложкото райониране на България Долината на р. Русенски Лом е изолиран оазис със своеобразна смесица от видове с различен зоо-и фитогеографски произход – средноевропейски, степен и субсредиземноморски. За това благоприятстват разнообразният релеф, специфичният микроклимат и наличието на скални образувания и влажни зони (https://rusenski-lom.bg/). Според административното деление, териториално, площите на ПП Русенски Лом попадат в границите на една област-Русенска и две общини-Иваново и Ветово.</p> <p>Планът за управление на Природен парк "Русенски Лом" е специализиран план за опазване на биологичното и ландшафтното разнообразие. Актуализацията на плана за управление е резултат от целенасочени предпланови проучвания и планиране в периода април 2019 – ноември 2019г. Планът цели да допринесе за увеличаване на принадлежната стойност от парка, като резултат от развитието на туризма, на усилията в екологично образование на децата и младите хора, на предоставянето на екосистемни услуги от горите – чиста вода, запазено биоразнообразие, незамърсен въздух.</p> <p>След приемането на плана за управление през 2005г. настъпва някои значими промени в природозащитните цели на управление, устройството на територията и управлението на природните ресурси. След направените в настоящия План-2 проучвания и анализи за актуализация на плана за</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>управление на ПП Русенски Лом от 2005 г., категорично се налага оценката, че благодарение на доброто управление на парка в периода на действие на Плана за управление 2005 (2005 – 2015г), поставените дългосрочни цели са постигнати. В настоящата актуализация, определянето на целите е направено въз основа на анализирани потенциални възможности на територията. Взети са предвид и оценките на експертите от екипа на проекта, както и резултатите от дискусиите със заинтересованите страни, дискутирани по време на проведените срещи. С настоящия план за развитието на ПП „Русенски Лом“ до 2030 г.“ са определени следните дългосрочни (идеални) цели: Опазване и поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие; Постигане на баланс между опазване и устойчиво ползване на ресурсите.</p> <p>Преразглеждане на целите: съгласно ЗЗТ, на всеки четири години се организира публично обсъждане на изпълнението на плана за управление на ПП “Русенски Лом”, организирано от МОСВ, на което се канят за участие представители на заинтересованите държавни органи, областни управители, общини, научни и неправителствени организации. На базата на годишните прегледи се изготвя и представя за публично обсъждане цялостен преглед на изпълнението на Плана и на резултатите от управленската практика за отчетния период. Участници в прегледа: Областна администрация Русе, общините, кметовете на населените места, в чиито землища попада територията на парка, РИОСВ-Русе, ДЛС Дунав, учебни заведения, представители на бизнеса (туризъм, лов, други, свързани с ползването на парка), НПО, експерти и консултанти от екипа разработил настоящия ПУ, партньорите, членовете на консултативния съвет, собственици, ползватели.</p>
6.1.5	План за управление на природен парк "Персина"	2025г.	<p>Планът за управление на природен парк (ПП) "Персина" е приет с Решение № 77/11.02.2016 г. на Министерски съвет (ДВ бр. 13/2016г.). Планът за управление на ПП „Персина“ е специализиран план за опазване на природата, балансирано използване на природните ресурси и превръщането му във фактор за регионално развитие.</p> <p>ПП “Персина” е с площ от 21762.2 хектара е разположен по цялата дължина на Свищовско - Беленската низина, включително част от ограждащия стръмен дунавски бряг при Никопол и Свищов и всички български дунавски острови в тази част от река Дунав. Районът попада на територията на три общини – Белене, Никопол и Свищов, две Държавни лесничейства (ДЛ) – Никопол и Свищов, две Регионални управления по горите РДГ – Ловеч, Област – Плевен и РДГ - Велико Търново и две Регионални инспекции по околна среда и води (РИОСВ) - Плевен и Велико Търново. Области Плевен и Велико Търново попадат в Северен централен район за планиране от Националния план за</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>регионално развитие. (https://www.persina.bg/). Той е уникален за България и е единствен по българското поречие на р. Дунав. Обявяването му цели съхранението и възстановяването на крайдунавски влажни зони, като особено се набляга на запазване естественото състояние на многобройните острови, влизащи в границите на парка. Тук се намира и най-големият български и четвърти по големина в Европа дунавски остров - о. Персин, дал името на Природния парк. Неговата дължина е 15 км, а на ширина достига до 6 км. Природният парк</p> <p>На база направените характеристики и оценки, за постигане на поставените цели, са определени приоритетни направления за 10 годишния период на действие на Плана: Приоритетни направления за Възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие в рамките на защитената територията в дългосрочен план; Приоритетни направления за Повишаване на икономическите ползи за местното население, без това да въздейства негативно върху природния комплекс; Приоритетни направления за Предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация; Приоритетни направления за Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на природния парк; Приоритетни направления за Съблюдаване и спазване законова и институционална база на национално и международно ниво.</p> <p>Дългосрочните цели заложи в плана са: възстановяване, опазване и поддържане на биологичното разнообразие в рамките на защитената територията в дългосрочен план; повишаване на икономическите ползи за местното население, без това да въздейства негативно върху природния комплекс; предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация; усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на парка; съблюдаване и спазване законова и институционална база на национално и международно ниво.</p>
6.1.6	План за управление на природен парк "Българка"	2032г.	<p>Планът за управление на природен парк (ПП) "Българка" е приет с Решение № 894/30.12.2021 г. на Министерския съвет (обн. ДВ, бр.1/2022г.). ПП е разположен в централната част на България и обхваща най-съхранените букови екосистеми и ландшафти, характерни за Централна Стара планина. Разположен е върху билните части и северните скатове на Шипченска и Тревненска планини и части от прилежащия им Предбалкан. Територията включва изворите на река Янтра и основните притоци в горната ѝ част. Паркът обхваща населени места, разположени в границите на общините Габрово, Трявна и Мъглиж. В площта му попада и язовир „Хр. Смирненски“ (http://www.ppbulgarka.net/). Предназначението на настоящия план за управление е да осигури устойчивото опазване и управление на биологичното и ландшафтно разнообразие на Природен парк „Българки“ за следващите 10г.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>В рамките на процеса на изработване на плана като основни ценности в парка са идентифицирани: комплексите от саморегулиращи се екосистеми с акцент върху буковите екосистеми; редките и застрашени видове и съобщества; характерните ландшафти/пейзажи; обектите на неживата природа; вододайните зони и водорегулиращи и водоопазващи функции на екосистемите във водосбора на Янтра; природните местообитания и местообитанията на видове предмет на опазване в защитената зона „Българка“. Като очаквани резултати от действието на плана са формулирани: опазване на съществуващото положение на обекта; подобряване и възстановяване на онези части от обекта, които са променени или загубени в исторически план; поддържане на полученото, след възстановителни действия, състояние; постигане на благоприятно природозащитно състояние на природните местообитания и местообитанията на видове предмет на опазване в защитената зона.</p> <p>Отчитайки основните ценности и очаквани резултати, заданието за изготвяне на настоящия план, целите за управление на отделни имоти в парка произтичащи от други закони, резултатите от инвентаризацията и от екологичната и социално-икономическа оценка и потенциалната стойност на територията на ПП Българка за следващия период се формулират следните цели на управление: Главна цел 1: Опазване и поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие и Главна цел 2: Постигане на баланс между опазване и устойчиво ползване на възобновимите природни ресурси.</p>
6.1.7	План за управление на природен парк „Витоша“		<p>Плана за управление на природен парк „Витоша“ 2005-2014г. е приет с Решение № 305/22.04.2005г. на Министерски съвет, (ДВ бр. 38/2005г.). В процес на актуализация за периода 2015 - 2024г. Витоша е първият национален парк в страната. Територията му е с изключително биологично и ландшафтно разнообразие, запазено благодарение на действието на различни нормативни документи и паркоустройствени проекти. Характерна особеност на парка е голямата концентрация на туристически обекти, почивни домове и хотели, и свързаната с тях инфраструктура в ограничени по площ територии.</p> <p>Парк „Витоша“ се простира върху площ от над 270 кв. км. На северозапад Владайската седловина и Владайска река я отделят от планината Люлин; на североизток е Софийска котловина; на изток река Искър я отделя от Лозенска планина; а на югоизток дълбоката долина на река Ведена я отделя от планината Плана. Бука-Преслапската седловина на юг я отделя от планината Верила, като границата между тях продължава по долината на реката Добри дол до водослива ѝ с река Клисурата (Суха). По-нататък границата следи река Клисурата (отделя я от Голо бърдо) до село Боснек, а след това поречието на Струма и язовир „Студена“. На запад Витоша стига до Пернишката котловина. В границите на парка, съществуват два резервата: Биосферен резерват „Бистришко бранище“ и</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>Резерват „Торфено бранище“.</p> <p>Разработваният план за управление и устройство на парк Витоша поставя на преден план не само природозащитните, но и устройствените приоритети. Последните, включени като програма в Плана за управление на парка, са тясно свързани с естеството на обекта и необходимостта от точното регламентиране на: всички видове зони с техните граници (по фондова и административна принадлежност); природозащита (степен на урбанизация, начин на стопанисване и управление); вида и обема на строителството при изяснена собственост; правата и задълженията при управлението, стопанисването, разпореждането и ползването на парка; пригодност и ограничения за туристическо ползване.</p> <p>С плана за управление са определени шест дългосрочни (идеални) цели, които съответстват на целите на управление, изисквани за тази категория защитена територия, съгласно ЗЗТ. Дългосрочните цели са определени и подредени по важност, както следва: 1.Опазване, поддържане и възстановяване на биологичното и ландшафтно разнообразие; 2.Управление и устойчиво ползване на възобновяемите природни ресурси; 3.Ефективно управление на туризма при съхраняване на биологичното и ландшафтно разнообразие; 4.Поощряване на научните и образователните дейности; 5.Осигуряване на обществена подкрепа и развитие на партньорства за постигане на целите на парка; 6. Постигане на ефективно управление на парка.</p>
<p>6.1.2. РЕЗЕРВАТИ И ПОДДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ</p> <p>(https://www.moew.government.bg/bg/priroda/zastiteni-teritorii/planove-za-upravlenie-na-zastiteni-teritorii-vlezli-v-sila/rezervati-i-poddurjani-rezervati/)</p>			
6.8	План за управление на резерват "Бели Лом"	2025г.	<p>Планът за управление на резерват "Бели Лом" е утвърден със Заповед № РД-703/23.10.2015 г. на МОСВ (ДВ, бр.86/2015г.). Резерват „Бели Лом“ попада на територията на две области: Русе и Разград, съответно в землищата на село Кривня и гр. Ветово, община Ветово и град Цар Калоян, община Цар Калоян.</p> <p>Конкретните цели за управлението на територията са насочени и съобразени със спецификата на резервата. Формулираните главни цели са следните: Главна цел 1: Съхраняване и опазване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията. Главна цел 2: Съхраняване и опазване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове. Главна цел 3: Опазване и съхранение на естественото състояние и целостта на ландшафта.</p>
6.9	План за управление	2031г.	Планът за управление на резерват "Бистришко бранище" е утвърден със Заповед № РД-

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
	на резерват "Бистришко бранище"		<p>866/15.09.2021г. на МОСВ (ДВ, бр.87/2021г.). Територията е обособена като резерват в границите на Национален парк „Витоша“ през 1934г. Резерват „Бистришко бранище“ е разположен върху североизточния склон на планината Витоша. Обхваща територията под върховете Голям резен и Скопарник, в горните течения на реките Бистришка и Янчовска, които извира от каменните грамади под тях. Причината за обявяването на резерват „Бистришко бранище“ е опазването на запазените смърчовите гори на Витоша.</p> <p>Формулирането на главните цели е в пряка връзка с предназначението на защитената територия, а именно опазване на богатата реликтна растителност: Опазване на естественото състояние и ненарушеност на екосистемите; Насърчаване и организиране на научни изследвания на биоразнообразието, мониторинг на състоянието на популации от консервационно значими видове или такива в критично състояние и приоритетни природни местообитания; Популяризиране на ценностите на резервата, като уникален генен басейн в рамките на ПП „Витоша“.</p>
6.10	План за управление на резерват "Бяла крава"	2026г.	<p>Планът за управление на резерват "Бяла крава" е утвърден със Заповед № РД-399/12.07.2016 г. на МОСВ (ДВ, бр.61/05.08.2016г.). Резерват „Бяла крава“ се намира в най-източната част на Средна Стара планина, като заема част от северните склонове на нейния дял Елено-Твърдишката планина. Разположен е на 16 км източно от Твърдишкия проход и на 6 км в същата посока от връх Чумерна. Намира се на 10 км западно от прохода Вратник и на 26 км северозападно от връх Българка. Основната цел при създаването на резервата е запазването на вековните букови гори, примесени с явор, ясен, шестил.</p> <p>В съответствие с тези изисквания дългосрочната (стратегическа) цел на плана за управление на резерват „Бяла крава“ е съхраняване и опазване на естествения характер и ненарушеност на екосистемата и ландшафта. За постигането на тази дългосрочна цел е определена следната главна цел: Запазени вековни букови гори с естествен характер и неповлияни от човека сукцесионни процеси.</p>
6.11	План за управление на резерват на резерват „Горната кория“	2025г.	<p>Планът за управление на резерват „Горната кория“ е утвърден със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. на МОСВ (ДВ, бр.64/2015г.). Резерват “Горната кория“ попада в землището на гр. Берковица, територията на община Берковица, област Монтана. Резерватът е разположен върху склоновете на Западна Стара планина, непосредствено под билото на „Средния Ком“ в северна посока. На негова територия се намира едно от малкото в Стара планина компактно естествено находище от чисти и смесени смърчово-елово-букови гори.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>Формулираните главни цели са следните: Главна цел 1: Съхраняване и опазване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията; Главна цел 2: Съхраняване и опазване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове. Главна цел 3: Опазване и съхранение на естественото състояние и целостта на ландшафта</p>
6.12	План за управление на резерват на резерват Торфено бранище"	2031г.	<p>Планът за управление на резерват "Торфено бранище" е утвърден със Заповед № РД-866/15.09.2021 г. на МОСВ (ДВ, бр.87/2021г.). Резерват „Торфено бранище“ е разположен в югозападната част на ПП „Витоша“ между 1750 и 2290 m н.в. Намира се върху ориентираният на север склон свързващ местността „Платото“ с Черни връх. В границите на защитената територия се намира уникален комплекс от високопланински торфища, нямащи аналог по мащаб и видово богатство в българската природа. Целта на обявяване на резерватите е опазване на субалпийски торфища.</p> <p>Формулираните главни цели са следните: Опазване на естественото състояние и ненарушеност на екосистемите; Насърчаване и организиране на научни изследвания на биоразнообразието, мониторинг на състоянието на популации от консервационно значими видове или такива в критично състояние и приоритетни природни местообитания; Популяризиране на ценностите на резервата, като торфищен комплекс в рамките на ПП „Витоша“.</p>
6.13	План за управление на резерват на резерват „Чупрене“	2025г.	<p>Планът за управление на резерват „Чупрене“ е утвърден със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. на МОСВ (ДВ, бр.64/2015г.). Биосферен резерват „Чупрене“ е един от най-големите биосферни резервати в България и е разположен в Община: Белоградчик, с. Стакевци и Община: Чупрене, с. Горни Лом, с. Репляна, с. Чупрене (Западна Стара планина). Целта на обявяване на резервата е опазване на единствените компактни естествени смърчови реликтни гори в Западна Стара планина.</p> <p>Формулираните главни цели са следните: Главна цел 1: Съхраняване и опазване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията; Главна цел 2: Съхраняване и опазване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове; Главна цел 3: Опазване и съхранение на естественото състояние и целостта на ландшафта.</p>
6.14	План за управление на резерват на поддържан резерват „Ардачлъка“	2027г.	<p>Планът за управление на поддържан резерват „Ардачлъка“ е утвърден със Заповед № РД-685/20.10.2017г. на МОСВ (ДВ, бр.91/2017г.). Поддържан резерват “Ардачлъка” попада на територията на област Сливен, община Котел, с. Боринци и с. Стрелци. Попада в най-западния дял на Източна Стара планина на северните склонове на Котленска планина. Разположен е върху склон със северозападна експозиция, като горната му граница достига билото, а долната е по течението на р.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>Малката рекичка. Заобиколен е от открити пространства, използвани за пасища и земеделски земи от селата с. Стрелци и с. Боринци. Целта на обявяване на поддържаия резерват е опазване на естествена елова гора.</p> <p>Идентифицирани са главните цели на управление на поддържаия резерват, в съответствие с нормативните изисквания, направената оценка и изискванията, посочени в Заповедите за обявяване на защитената територия: Главна цел 1: Опазване, поддържане и възстановяване на съществуващите естествени елови съобщества; Главна цел 2: Опазване, поддържане и възстановяване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове и местообитания; Главна цел 3: Опазване на естественото състояние и целостта на ландшафта.</p>
6.15	План за управление на резерват на поддържан резерват „Ибиша“	2025г.	<p>Планът за управление на поддържан резерват „Ибиша“ е утвърден със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. на МОСВ (ДВ, бр.64/2015г.). Поддържан резерват „Ибиша“ се намира в област Монтана, Община Вълчедръм, с. Долни Цибър. Поддържан резерват „Ибиша“ е част от Остров Цибър (или Ибиша), който е български Дунавски остров, разположен от 716 до 719 km по течението на реката в област Монтана, община Вълчедръм. Целта на обявяване на поддържаия резерват е опазване на характерни дунавски островни съобщества - заливни гори и блата, обитавани от защитени видове растения и животни.</p> <p>Идентифицирани са следните главни цели на управление на поддържаия резерват: Главна цел 1: Съхраняване, опазване и възстановяване на естествения характер и ненарушеност на местообитанията; Главна цел 2: Съхраняване, опазване и възстановяване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове; Главна цел 3: Съхраняване, опазване и възстановяване на естественото състояние и целостта на ландшафта.</p>
6.16	План за управление на резерват на поддържан резерват „Савчов чаир“	2026г.	<p>Планът за управление на поддържан резерват „Савчов чаир“ е утвърден със Заповед № РД-164/30.03.2016г. на МОСВ (ДВ, бр.30/2016г.). Поддържан резерват „Савчов чаир“ се намира на около 26 км югоизточно от гр. Велико Търново и около 8 км източно от прохода В. Търново - Гурково (прохода на Републиката). Поддържан резерват „Савчов чаир“ е разположен в източния дял на Средна Стара планина – северните склонове на Търновска планина, на изток от връх Чернокоса и на северозапад от връх Главите. Целта на обявяване на поддържаия резерват е опазване на вековна букова гора, около 100 год, от естествен произход, с участие на габър, явор, дива череша, ива, зимен дъб, дрян, шипка и др насаждения от смърч, ела, черен бор от изкуствен произход.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			Малката площ и невисоката степен на многообразие на съобщества и видове позволява да се открие само една главна цел на плана за управление на поддържаения резерват: опазване и поддържане на стабилна букова екосистема чрез дългосрочен мониторинг на състоянието на гората и при необходимост прилагане на санитарни мерки.
6.17	План за управление на резерват на поддържан резерват „Савчов чаир“	2026г.	<p>Планът за управление на поддържан резерват "Сини бряг" е утвърден със Заповед № РД-283/26.05.2016г. на МОСВ (ДВ, бр.48/24.06.2016г.). Поддържан резерват „Сини бряг“ се намира се близо до селата Божевци и Изгрев, община Сливен. В близост са и градовете Сливен, Стара Загора, Казанлък. Отвсякъде е обграден с букови гори на различна възраст. Целта на обявяване на поддържаения резерват е опазване на вековна девствена букова гора.</p> <p>Идентифицирани са следните главни цели на управление на поддържаения резерват: Главна цел 1: Опазване и възстановяване на природните местообитания; Главна цел 2: Опазване, поддържане и/или възстановяване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове.</p>
6.18	План за управление на резерват на поддържан резерват „Сребърна“	2026г.	<p>Планът за управление на поддържан резерват „Сребърна“ е утвърден със Заповед № РД-565/13.10.2016г. на МОСВ (ДВ, бр.87/2016г.). „Сребърна“ е поддържан биосферен резерват в България. Разположен е край село Сребърна, на 16 km западно от Силистра и на 2 km южно от Дунав. Обхваща езерото Сребърна и неговите околности. Намира се на главното миграционно трасе на прелетните птици между Европа и Африка Виа Понтика. Целта на обявяване на поддържаения резерват е опазване на влажна зона, изключително голямо богатство на орнитофауната.</p> <p>Идентифицирани са следните главни цели на управление на поддържаения резерват: Главна цел 1. Съхраняване, опазване и възстановяване на комплексната екосистемата на ез. Сребърна; Главна цел 2: Запазване и поддържане на благоприятно природозащитното състояние на консервационно значими типове природни местообитания и популациите на целевите видове в поддържаения резерват;</p>
6.19	План за управление на резерват на поддържан резерват „Училищна гора“	2028г.	<p>Планът за управление на поддържан резерват "Училищна гора" е утвърден със Заповед № РД-809/11.12.2017г. на МОСВ (ДВ, бр.11/2018г.). Според административното деление на страната поддържан резерват „Училищна гора“ попада в Софийска област, община Ботевград, землище на с. Боженица. Целта на обявяване на поддържаения резерват е опазване на вековна дъбова гора</p> <p>Идентифицирани са следните главни цели на управление на поддържаения резерват: 1. Съхраняване и опазване на естествения характер и ненарушеност на екосистемите; 2. Насърчаване и организиране</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			на научни изследвания на биоразнообразието и мониторинг на състоянието на популациите на видовете, с акцент върху консервационно значимите видове, както и приоритетни местообитания с национално значение; 3.Разработване на образователни програми за широк кръг от посетители за популяризиране на поддържания резерват; 4.Усъвършенстване на управлението на охраната на защитената територия и институционално укрепване; 5. Изграждане на система за комплексен мониторинг, структуриране на „База данни“ и системното им поддържане.
6.1.3. ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ И ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ (https://www.moew.government.bg/bg/priroda/zastitени-teritorii/planove-za-upravlenie-na-zastitени-teritorii-vlezli-v-sila/zastitени-mestnosti-i-prirodni-zabelejitelnosti/)			
6.20	План за управление на защитена местност „Калимок-Бръшлен“	2018г.	<p>Планът за управление на защитена местност „Калимок-Бръшлен“ е утвърден със Заповед № РД-886/07.12.2007г. на МОСВ (ДВ, бр. 17/2008г.). Защитената местност е разположен по цялата дължина на бившата Тутраканска езерна низина, между Бабово и Тутракан и включва всички български дунавски острови в тази част от река Дунав: Мишка, Малък Бръшлен, Пясъчник, Безименен, Калимок и Радецки. В миналото блатата Калимок и Бръшлен са били изцяло заливани, както и низините по крайбрежието на реката. Влажните зони – постоянни блата и периодично заливани площи са били около 3500 ха. Основно територията е била използвана за риболов и животновъдство. През 1952 г. започва отводняването на Дунавските блата. Прекъсната е директната връзката с р. Дунав и е изградена система от диги (започнати още през 1945г.) и отводнителни канали. Голяма част от заливаните земи са превърнати в обработваеми площи. Част от предишните блата се запазват като влажни зони, без директна връзка с р. Дунав. В следствие намаляването или липсата на подходящи места за размножаване, състоянието на популациите на видовете риби се влошават.</p> <p>Защитената местност е обявена за опазване на редки, защитени и уязвими растителни видове (томасиниев минзухар, тъмнопурпурна метличина, ничичово прозорче). Идентифицирани са следните две дългосрочни цели: Постигане на опростена, последователна система на зонироване с ясни режими, които могат да се прилагат от заинтересованите страни; Създаване на управление на ЗМКБ, което отговаря на международните стандарти и позволява да се използва призиванието на ЗМ”Калимок-Бръшлен”, като защитена зона от мрежата НАТУРА 2000.</p>
6.21	План за управление на защитена	2019г.	Планът за управление на защитена местност „Връшка чука“ е утвърден със Заповед № РД-925/17.12.2008г. на МОСВ (ДВ, бр.3/2009г.). Защитена местност „Връшка чука“ е разположена на

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
	местност „Връшка чука“		<p>североизточен склон на едноименната височина от предпланините на Западна Стара планина, в землището на с. Извор махала, община Кула, област Видин. Обявена е като Природна забележителност „Връшка чука“ с цел запазване на единственото находище в света на български ерантис, единствените находища на тъмнопурпурна метличина, томасиниев минзухар и други редки видове растения.</p> <p>Идентифицираната Дългосрочно опазване на популациите от български ерантис, ничичово прозорче, тъмнопурпурна метличина, томасиниев минзухар и други редки и застрашени видове. Второстепенни цели са: Предотвратяване на пожарите; Създаване на условия за управление на частните гори, отговарящи на главната цел; Проучване на биологията, екологията и лимитиращите фактори за приоритетните видове; Разширяване на защитената територия за обхващане на целите локални популации на български ерантис, ничичово прозорче, тъмнопурпурна метличина, томасиниев минзухар и обявяване на хълма за Натура 2000 място; Създаване на трансгранична защитена територия и координиране на проучванията и управлението на територията от двете страни на границата; Отстраняване на инвазивните и екзотични видове; Подобряване на обществената осведоменост за високата консервационна и научна стойност на защитената територия.</p>
6.22	План за управление на защитена местност „Кайлъка“	2021г.	<p>Планът за управление на защитена местност „Кайлъка“ е утвърден със Заповед № РД-206/28.03.2011г. на МОСВ (ДВ, бр.31/2011г.). Територията на защитената местност „Кайлъка“ е разположена в южните части на подобластта на Средна Дунавска равнина. Територията на защитената местност почти изцяло включва долината на река Тученица – десен приток на р.Вит и някои най-близки съседни части извън нея. Целта на обявяване е опазване на каньоновидна долина на р Тученица.</p> <p>Определени са следните главни цели: Първа главна цел: Опазване и възстановяване на приоритетни природни местообитания и видове с консервационна стойност; Втора главна цел: Опазване и възстановяване на парковата рекреационна зона от ЗМ„Кайлъка“ като национален недвижим обект на парковото и градинско изкуство; Трета главна цел: Опазване и социализиране на Археологическата недвижима културна ценност "Крепостта Сторгозия" - национална недвижима ценност и възстановяване на природни местообитания с европейска значимост; Четвърта главна цел: Усъвършенстване политиката на управление и контрол на ЗМ„Кайлъка“. Създаване на отделна административна структура за изпълнение на Плана за управление и проектите към него. Възможности за финансови постъпления.</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
6.23	План за управление на защитена местност „Ломия“	2025г.	<p>Планът за управление на защитена местност „Ломия“ е утвърден със Заповед № РД-703/23.10.2015г. на МОСВ (ДВ, бр.86/2015г.). Защитена местност „Ломия“ попада на територията на две области: Русе и Разград, съответно в землищата на село Кривня и гр. Ветово, община Ветово и град Цар Калоян, община Цар Калоян.</p> <p>Определените главни цели са следните: Главна цел 1: Опазване на естественото състояние и целостта на природните местообитания и местообитания на растителни и животински видове; Главна цел 2: Опазване на естествения характер и ненарушеност на популации на видове; Главна цел 3: Опазване и съхраняване естественото състояние, целостта, единството и качествата на ландшафта и на другите абиотични компоненти на защитената местност, вкл. запазване естественото състояние на представителните, типични и уникални елементи на ландшафта; Главна цел 4: Създаване на условия за развитие на научни и образователни дейности, туризъм и институционално развитие;</p>
6.24	План за управление на природна забележителност „Пещера Разбитица“	2021г.	<p>Планът за управление на природна забележителност „Пещера Разбитица“ е утвърден със Заповед № РД-206/28.03.201г. на МОСВ (ДВ, бр.31/2011г.). Той е част от План за управление на защитена местност „Кайлъка“. Пещерата предизвиква особен спелеологичен и познавателно-туристически интерес предизвиква ПЗ”Пещерата Разбитица“. Разположена е в основата на скален венец в долината на р. Тученица, на около 200 м от хижа „Среброструй“. Пещерата, с обща дължина от 145 м, завършва със стеснение, което осъществява връзка с подземните карстови води и при пълноводие играе ролята на техен преливник. Периодично преливащите води не позволяват в пещерата да се образуват стратифицирани пещерни седименти, евентуално съдържащи палеонтологичен материал от дребни бозайници и прилепи. Разположението на пещерата в близост до туристически обект с възможност за няколкодневен престой и почивка, я прави подходящ обект за благоустрояване и регламентирани посещения. Тя може да стане част от едnodневен екскурзионен маршрут за запознаване с карстовите феномени на ЗМ „Кайлъка“.</p>
6.25	План за управление на природна забележителност "Деветашка пещера"	2026г.	<p>Планът за управление на природна забележителност (ПЗ) "Деветашка пещера" е утвърден със Заповед № РД-504/13.09.2016г. на МОСВ (ДВ, бр.79/2016г.). Деветашката пещера е една от най-големите пещери в България. Общата ѝ дължина е 2 442 м, общата площ е 20 000 м², височина – 60 м. Разположена е на 16 км северно от Ловеч, близо до село Деветаци – на десния бряг на река Осъм. Пещерата е описана през 1877 г. В нея са направени открития на някои от най-интересните останки от времето на неолита по българските земи. В миналото пещерата е била засекретен военен обект и до началото на 90-те е била използвана за съхранение на петрол. Пещерата е от международно</p>

№	Документ	В сила до:	Кратко резюме
			<p>значение като убежище на прилепите и е включена като приоритетен обект в списъка на Споразумението за опазване на европейските видове прилепи – EUROBATS. Въпреки малката ѝ площ, на нейна територия се срещат редица редки растителни и животински видове, както и приоритетни местообитания от Директива 92/43/ЕИО. Деветашката пещера попада в границите на две защитени зони от мрежата Натура 2000 - BG0000615 „Деветашко плато” - за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, и BG0002102 „Деветашко плато” за опазване на дивите птици.</p> <p>Определени са следните първостепенни цели, свързани с опазване и поддържане на биологичното разнообразие, ландшафтното значение и културното наследство, а именно: 1. Опазване и поддържане на обекта като природен феномен с уникално ландшафтно значение; 2. Опазване, поддържане и възстановяване на природните местообитания на територията на ПЗ; 3. Опазване, поддържане и възстановяване на популациите на консервационно значимите видове, обитаващи ПЗ (с акцент върху прилепите и пещерната фауна); 4. Опазване на археологическото и културно наследство на територията на обекта.</p>

